

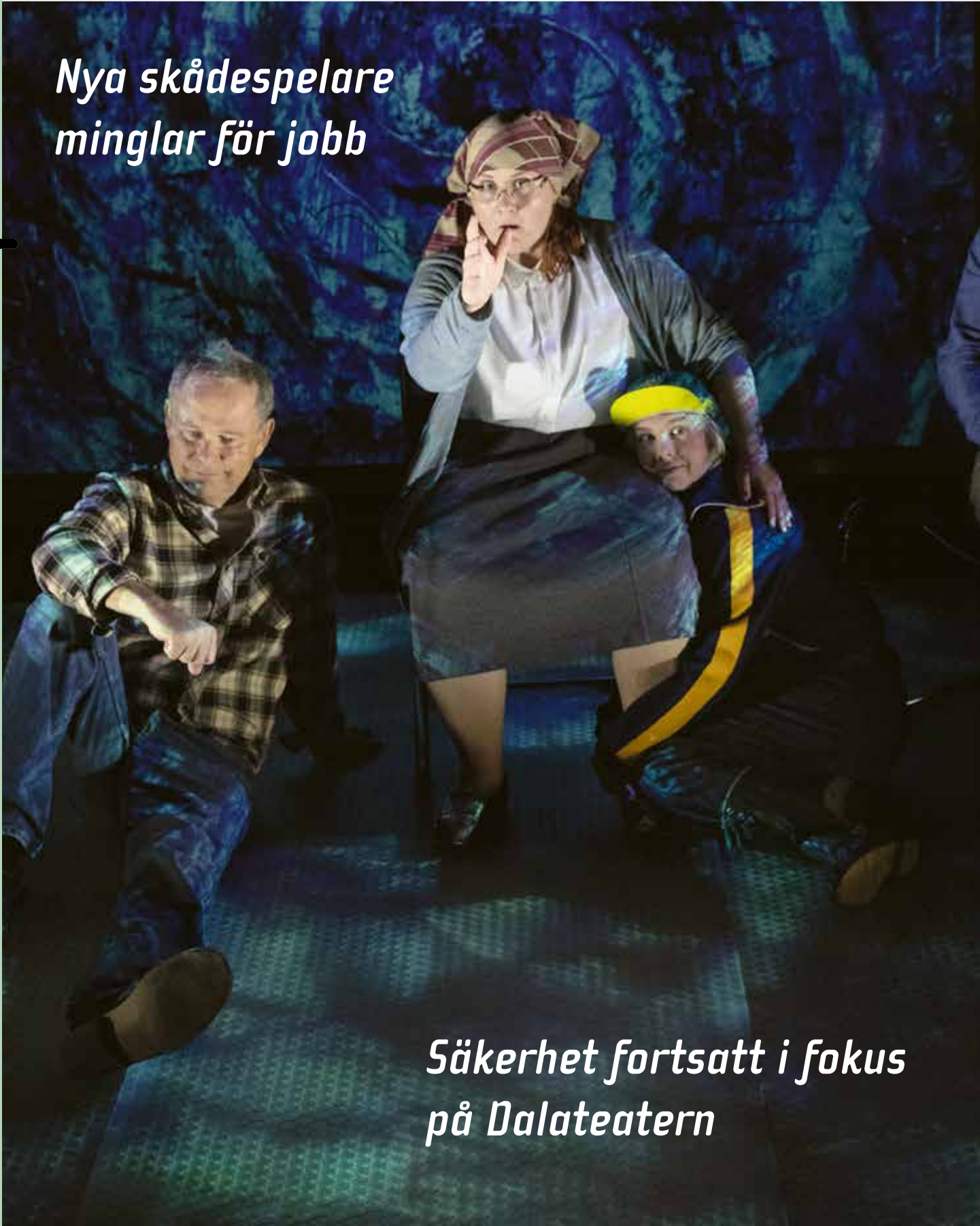
*Nya regler ska stödja upphovspersoner
Goran vill göra det obegripliga begripligt
Arbetet mot sexuella trakasserier följs upp*

NR: 6-2021

*Nya skådespelare
minglar för jobb*

SCEN & FILM

Tidningen

*Säkerhet fortsatt i fokus
på Dalateatern*

Handledning för intima scener snart på plats vid alla arbetsplatser

DEN 8 NOVEMBER uppmärksammar Scen & Film årsdagen av uppropet #tystnadtagning tillsammans med Svensk scenkonst genom att presentera en handledning för att ta fram riktlinjer för intima scener och en handledning för att ta fram bemötandekod som vi partsgemensamt arbetat fram under året som gått.

Handledningarna är en konsekvens av det som framkom i kommissionsrapporten *Ett tillfälle att ta vara på för att skapa förändring* från 2018. Det känns oerhört bra att riktlinjer för intima scener äntligen blir verklighet för scenkonsten i Sverige och att det blir allt vanligare för filmproduktioner att anlita kvalificerade intimitetskoordinatorer. Det jag förundras över är att vi inte haft det förrän nu.

De berättelser vi gestaltar på film och scen har inte sällan inslag av våld och övergrepp eller intimitet och närhet och det ligger i våra konststarters natur att utforska gränslandet av mänskliga erfarenheter för att gestalta det som livet går ut på att dölja eller undvika.

Att vara i en dramatisk situation utan att själv riskera att gå under, att få genomleva en kris eller gestalta en människas utsatthet eller upphöjdhed, det är vårt arbetes uppgift och privilegium. Det är vårt jobb. För dansare, sångare eller skådespelare kan det innebära att på arbetstid ställa sin kropp till förfogande för samma situation kväll efter kväll, eller att på en filminspelning göra detsamma inför ett team som man inte hunnit lära känna, kanske med en medspelare man precis har träffat. Det är långt ifrån alltid vi får den tid eller förberedelse som krävs för att alla inblandade ska känna sig trygga och bekväma när vi arbetar med intimsce-ner. Det vill vi ändra på.

När vi arbetar med slagsmål, vapen och pyroteknik tar vi in stuntkoordinatorer och certifierade experter, men av någon anledning har man inte sett intimsce-ner som en risk för att medarbetare ska fara illa. Med intimitet i det här fallet avses scener med simulerat sex, simulerat sexuellt våld, simulerad förlossning eller nakenhet och liknande. Det kan också vara att exempelvis tvätta eller hantera en kropp som av någon anledning är beroende av hjälp.

Riktlinjer för intimsce-ner berör inte bara det som händer på

scenen eller framför kameran, utan berör också marknadsföring, planering och kommunikation och förutsätter samråd med de som berörs. Avsikten med riktlinjerna är både att vi ska kunna fortsätta gestalta intimitet utan att medarbetare far illa och att vi ska kunna göra det på ett mer fördjupat och komplext sätt. Och – att vi ska vilja gör det igen.

Bara när vi är trygga vågar vi utsätta oss, bara när vi vet att vi låtsas kan vi göra det på riktigt. Vi som arbetar med detta är människor med olika erfarenheter och kroppar. Vi är sällan så jämlika som de roller vi spelar och allt tar vi med oss in i arbetet – vår status, vår identitet, vår historia, vår makt eller vår maktlöshet.

Riktlinjer för intima scener finns idag i flera länder, men de är ofta arbetstagsarsidans egna rekommendationer. Jag är extra glad över att vi har kommit överens med arbetsgivar- sidan att alla arbetsplatser som lyder under institutionsteateravtalet ska ha riktlinjer för intima scener och bemötandekod. Nästa steg är att ha liknande riktlinjer för film och tv.

Med handledningarna som grund börjar nu institutionernas eget arbete att i samverkan med de fackliga parterna formulera dem så att de fungerar för den egna verksamheten. Jag hoppas många engagerar sig i arbetet och verkligen tar vara på det här tillfället till att skapa förändring.

SIMON NORRTHON
ORDFÖRANDE

Sören Vilks

PÅ OMSLAGET: ÅLEVANGELIET DALATEATERN
FOTO: PER ERIKSSON

FACKFÖRBUNDET SCEN & FILMS TIDNING

Utkommer med sju nummer per år och sänds utan särskild beställning kostnadsfritt till Scen och Films medlemmar.

Prenumerationspris: 350 kronor/år.

Ansvarig utgivare: **Mika Romanus**. Chefredaktör: **Magdalena Boman**.
Layout: **Magdalena Boman**.

Återkommande medarbetare: **Gertrud Dahlberg, Ylva Lagercrantz Spindler, Gert Lundstedt, Peter Rehnfeldt**.

Redaktionskommitté: **Franz Edward Cedrins, Måns Clausen, Petter Eriksson, Eleonor Fahlén, Bengt Fröderberg, Mikael Horned, Minna Krook, Aleksa Lundberg, Mika Romanus**.

scen & film gör fördjupande reportage och intervjuer med personer verksamma inom scen- och filmområdet. Tidningen bevakar aktuella frågor av facklig, konstnärlig, kultur- och arbetsmarknadspolitisk natur.

Postadress: Scen och Film, Box 127 10, 112 94 Stockholm.

e-post: magdalena@mboman.se

webbsida: www.scenfilm.se

Besöksadress: Kaplansbacken 2A.

Telefon: 08-441 13 00. Fax: 08-653 95 07. Redaktion: 070-664 55 59.

Annonser: **SB-Media AB**, Anders Jeppsson Tel: 08-545 160 76.

e-post: anders@sb-media.se

Tryck: **DanagårdLitho**, Ödeshög 2021.

Repro: **Cicero Tryck och media**.

ISSN 2001-5518

Scen & film är medlem i Sveriges Tidskrifter

Pdf på tidningen finns på Tidningen Scen & films hemsida: Scenfilm.se

Tryck: DanagårdLitho, 2020

Innehåll nr 6-2021

10

4 MÅNADENS BILD

Dekormålare och scenograf: Mona Blombäck.

12

7 YRKESNÄMNDEN FRÄMJAR FILMARBETARES KOMPETENS

Nu har Yrkesnämnden bildats.

10 INTERVJU: MATHIAS LAFOLIE

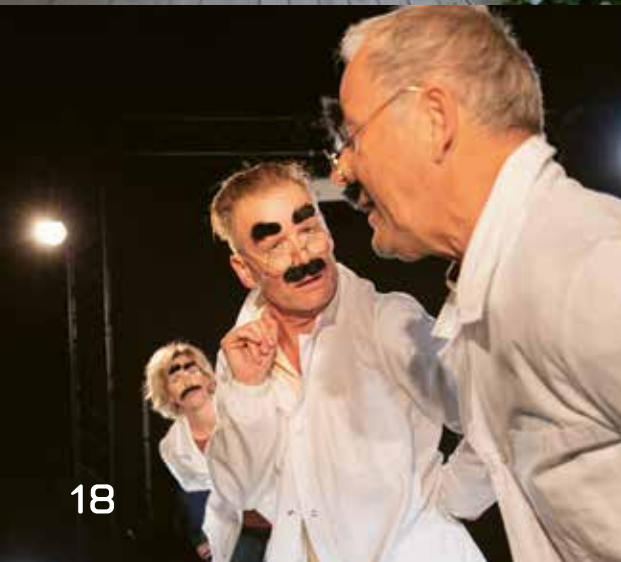
Från Peking till Pajala – Mathias ser likheter mellan platserna.

12 TV-SERIEN OM KNUTBYS MÖRKA PSYKOLOGI

Scen & film på besök under den hektiska klippningen.

18 DALATEATERN ÖPPNAR MED VISS FÖRSIKTIGHET

Säkerheten i fokus när restriktionerna dras tillbaka.

24 NYEXAMINERADE SKÅDESPELARE PÅ AUDITION

Två tunga år är över – nu minglar de för att få jobb.

26 MUSIKALLIANSEN PLANERAR FLERA INSATSER EFTER ENKÄT

29 KRÖNIKA: MARCUS LINDEEN

Nej, jag tänker inte ersätta skådespelarna med hologram!

30 ANNA GJORDE ZOOMFILMER OM INTERNATIONELLA DANSARE

Nästa nummer kommer den 15 december

Presstopp den 26 november

10 Mathias Lafolie. Foto: Pia Lakkapää.

12 Ur tv-serien *Knutby* av Goran Kapetanovic.
Foto: Johan Bergmark © BR•F, C More/TV4, Endeavor Content

18 Ur Dalateaterns föreställning *Ålevangeliet*. Foto: Per Eriksson.

30 Ur Anna Holters dansfilm *Moving Isolation*. Foto: Annaholter+company

Närkontakt med distans

Magnus Stenberg

Namn: Mona Blombäck.

Ålder: 60 år.

Yrke: Dekormålare/scenograf på Norrbottensteatern.

Det bästa med ditt yrke: Den kreativa skapandeprocessen tillsammans med

alla yrkesgrupper mot ett gemensamt mål.

Aktuell i: Slutför scenografin på föreställningen *Den tatuerade änkan* av Lars Molin i regi av Martin Lindberg.

Kulturupplevelse som inspirerar: Personligen inspireras jag av korta berättelser i vardagen. Men i arbetet inspireras jag av bilder, konst och film. Nycirkusen som konstform ligger mig också varmt om hjärtat. Den står för glädje och tillit, något som är viktiga komponenter i livet. Där finns också gränsöverskridandet och att släppa rädsla vilka är ledstjärnor för mig.

KONTAKT, MEN MED AVSTÅND. Mona Blombäck har valt att lyfta en symbolbild för den pandemi som pågått, och som under en lång tid förlamat scenkonstområdet. Förra våren satte Norrbottensteatern upp *Broarna i Madison county*. Föreställningen gick till premiär, men spelades bara för en publik på åtta personer, därefter lades den i malpåse. Mona Blombäck gjorde scenografin till föreställningen.

Scenografin var minimalistisk, helt i linje med vad en pandemi kunde tillåta, berättar Mona. Regissören, och den numera tillträdde teaterchefen, Gunilla Röör var noga med att allt onödigt skulle tas bort i form av rekvisita, inga händer skulle behöva mötas på saker för att sprida smitta. Bara det absolut nödvändiga fick vara kvar på scen.

– Jag gillar det där sparsmakade som uppstod tack vare pandemin. Alla scenerier gick ut på att ingen någonsin skulle kunna röra vid någon annan. Det blev så intressant när de intima scenerna skulle gestaltas.

Idén var att åskådarna skulle få fri tillgång till sin fantasi och kunna hålla sina sinnen vidöppna för vad som händer på scen, konstaterar Mona.

– Scenen badade i ljus och färger i syfte att förstärka känslan på scen. Allt gick i samklang med vartannat, och publiken fick möjlighet att lägga till sitt eget känsloregister. Det blev en stark föreställning.

Broarna i Madison county kommer upp på repertoaren igen våren 2022.

MAGDALENA BOMAN

På bild: Skådespelarna Jonas Hellman Driessen, Therése Lindberg samt Gunilla Orvelius.

Arbetet med sexuella trakasserier fortsätter

Den 8 november är det fyra år sedan #tystnadtagning fick hela Sverige att vända blicken mot skådespelarbranschen. Nu följer fackförbundet Scen & Film och Svensk scenkonst upp arbetet mot sexuella trakasserier som påbörjades 2017.

FACKFÖRBUNDET Scen & Film och Svensk scenkonst uppmärksammar årsdagen av skådespelarupproppet #tystnadtagning med ett webinarium. Evenemanget är öppet för alla och kommer att livesändas från Orienteatern i Stockholm den 8 november.

På programmet står samtal om hur det partsgemensamma rådet sedan hösten 2017 har arbetat med frågor som rör sexuella trakasserier. En presentation av det pågående arbetet med bemötandekoder och intima scener är en annan punkt.

En ny enkät med frågor om trakasserier och sexuella trakasserier kommer också skickas ut till förbundets medlemmar i slutet av november.

Bakom initiativet står även denna gång fackförbundet Scen & Film och Svensk scenkonst och liksom då är det Kantar Sifo som utför enkäten. Därigenom ska det arbete som den oberoende kommissionen påbörjade för fyra år sedan, och som ledde till rapporten *Ett tillfälle att ta vara på för att skapa förändring*, följas upp, vilket också har varit ett löfte.

Paula Lejonkula, projektledare för In-

kluderande arbetsplatser inom scenkonsten, ser hur en uppdatering kan synliggöra vad som faktiskt har hänt sedan 2017.

– Vi behöver veta hur det ser ut idag: vad det finns för behov och vad respektive organisation kan behöva göra framåt, säger hon.

Ett par viktiga förändringar som redan har skett och som hon vill peka på är en ökad kunskapsgrad inom branschen.

– Idag vet fler arbetsplatser vad sexuella trakasserier är. Det finns en annan medvetandegrad och mer av en gemensam bild.

Varför är det viktigt att göra en ny enkät?

– Det är alltid viktigt att följa upp ett arbete. Det visar på att vi inte släpper frågan. Det här är ett otroligt långsiktigt arbete som vi härigenom kan planera.

Vad hoppas du ska komma ut av den?

– Min förhoppning är att branschen fortsatt ska ha frågan högst upp på agendan. Bara genom att ha den typen av enkät en gång till så påminns man. Kanske får man också få syn på vad som saknas i arbetet. Det är min förhoppning.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

BAROMETERN

Har du tagit del av levande kultur i höst?

"Nej, jag har tyvärr inte hunnit då jag varit på turné"

Pontus Sundset Granat, dansare:

– Nej, det har jag tyvärr inte gjort. Jag har jobbat som en tok sedan början av augusti. Jag har varit på turné med Dansnät sedan första oktober och innan dess repeterade vi. Visst har jag längtat efter att få se scenkonst igen. Om jag hade tid så skulle jag besöka Operan och eventuellt gå på Dramaten. Jag är ju anställd av Dansalliansen, det har varit ett extremt bra ekonomiskt stöd att ha när arbetsmarknaden har försvunnit ett tag, men inte räkningarna.

"Ja, jag var på en euforisk premiär av Den yttersta minuten"

Kayo Shekoni, skådespelare:

– Ja, jag hade möjlighet att gå på premiären av *Den yttersta minuten* på Dramaten. Det var helt surrealistiskt och euforiskt! Föreställningen var så fin. Jag är ju förortsunge och det var tredje gången jag var på Dramaten. Att få se den föreställningen, på den scenen, med mina gamla hjältar och tillsammans med alla nya unga skådespelare. Det var en underbar start då restriktionerna släpptes. Jag spelar även i *Cyrano de Bergerac* på Stadsteatern. Vi gick från 150 till 450 i publik och det bidrog till en jättefin energi. Vi ger och tar med publiken, det är så lekfullt att spela.

"Ja, jag har varit på en konsert, nu längtar jag efter att få gå på bio"

Josefin Åsberg, filmscenograf:

– Ja, jag har varit på en konsert på Pustervik i Göteborg med ett danskt band *Efterklang*, och det var som vanligt. Uppfriskande och kul. Jag har delvis varit förskonad från den isolering som många upplevde under pandemin. Förra hösten medverkade jag i Ruben Östlunds inspelning av *Triangle of sadness*. Vi befann oss i en liten grekisk by där livet pågick i stort sett som vanligt. Nu har jag precis avslutat ett jobb och ska ta semester. Jag längtar väldigt mycket efter att gå på bio!

Fråga i förra numret:
Har arbetsgivare frågat dig om vaccin?

Ja 46 %

Nej 54 %

Har du tagit del av levande kultur i höst?

Svara **Ja** eller **Nej** på:

www.scenochfilm.se

eller www.scenfilm.se

Yrkesnämnden ska främja kompetens

Efter en tid av förberedelser har nu film- och tv-branschens yrkesnämnd bildats. Det ökar möjligheterna för många som jobbar med film att kunna verifiera sina kunskaper att på sikt få tydligare yrkesroller. Dessutom ska rekryteringen bli lättare och filmutbildningar kopplas ihop med efterfrågade jobb i branschen.

INSPELNING AV FILM- och tv-produktioner går just nu på högvarv. Nästa år föreslås dessutom nya produktionsrabatter som kommer att göra att ännu mer film spelas in i Sverige.

Samtidigt finns det brister i film- och tv-branschen. Bland annat när det gäller tillgång till kompetens. Det kan vara svårt att överblicka vilka kunskaper som finns i ett filmprojekt och att hitta rätt personer till olika uppgifter. Där har den nya yrkesnämnden en viktig funktion.

– Nämnden ska främja utbildning, fortbildning och rekrytering inom film- och tv-branschen. Den ska också verka för att göra yrkesroller tydligare och att validera och registrera kunskaperna bland dem som jobbar med film och tv, säger Charlotte Gimfalk, projektledare för yrkesnämnden.

Arbetet med att starta en yrkesnämnd för film och tv har pågått sedan 2018. Flera stora organisationer i branschen är delaktiga. Det övergripande målet är att öka Sveriges internationella konkurrenskraft på filmområdet. Något som blir extra aktuellt när regeringens nya satsning på produktionsincitament blir aktuell nästa år.

– Att stärka yrkeskåren är själva grunden. Men nämnden ska också förbättra förutsättningarna för att matcha utbildningar och jobb, hitta nya samarbeten och bredda rekryteringen, säger Charlotte Gimfalk.

Flera andra branscher har redan egna yrkesnämnder som jobbar för att stärka både företag och anställda. Bygg, el, transport och måleri är några exempel. Certifiering, validering och gesällbrev är några sätt att dokumentera och synliggöra de kunskaper som finns.

– Vi har nytta av att ta intryck av hur arbetet ser ut på annat håll. Men vi kommer också att se över hur utbytet med exempelvis scen- och dataspelsbranschen kan utökas när det gäller gemensamma kompetenser som efterfrågas, säger Charlotte Gimfalk.

– En förutsättning för yrkesnämndens arbete är att det är partsgemensamt, det vill säga att arbetsgivare, fackförbund och andra organisationer samarbetar för att nå gemensamma mål.

Mycket talar för att Sverige kommer att flytta fram positionerna som internationellt filmland framöver. Yrkesnämnden kommer att vara en bidragande del till det, säger Charlotte Gimfalk.

PETER REHNFELOT

Bakom yrkesnämnden står Film- och tv-producenterna, Medieföretagen, fackförbundet Scen & Film, Svenska filminstitutet, SVT, TV4, C More, Nent, Discovery Networks Sweden och regionernas produktionscentrum.

Nya regler stärker upphovspersoner

Ett nytt steg har tagits i arbetet med att stärka upphovsrätten för kultur som sprids digitalt. Nyligen presenterade regeringen ett förslag om hur EU:s upphovsrättsdirektiv ska inrättas i svensk lagstiftning.

DET ÄR NU TVÅ och ett halvt år sedan EU beslutade att kulturskapare och upphovspersoner ska ha rätt till ersättning när deras verk sprids i digitala kanaler. De nya reglerna för upphovsrätt ska gälla i hela EU och föras in i de 27 medlemsländernas olika lagstiftningar.

Sedan dess har justitiedepartementet arbetat med att ta fram ett förslag för hur det så kallade DSM-direktivet ska utformas i Sverige. Målet var att förslaget skulle presenteras i juni, men arbetet har dragit ut på tiden. Nu har lagändringarna presenterats och fackförbundet Scen & Film är en av remissinstanserna.

– Vi ska sätta oss in i förslaget och jobba fram ett yttrande som ska vara inlämnat senast 13 december i år, säger Christine

Strindberg, vd för fackförbundet Scen & Films Rättighetsbolag.

SAMMANLAGT ska närmare 150 instanser och organisationer ge sin syn på lagförslaget. Många av dem representerar konstnärer och kulturskapare som ser fram emot att det nya regelverket ska börja gälla.

– De nya lagreglerna ger yrkesverksamma kulturskapare större förutsättningar att ingå avtal som ger både bättre betalt och ökad insyn i hur deras verk används och sprids på nätet, säger Ulrica Källén, verksamhetsledare på Klys.

Men vissa delar av lagförslaget granskas extra noga och kan sannolikt leda till ett flertal synpunkter. Bland annat hur de stora nätbolagen ska hantera uppgifter om

material som enskilda användare lägger upp på deras plattformar.

– Transparens är väldigt centralt, det vill säga att konstnärer och kulturskapare ska ha insyn i hur deras verk används och sprids via plattformarna, liksom information om vad verken ger för intäkter. En annan viktig fråga gäller rätten att kunna häva ett avtal om rättigheterna till verket inte används och undanhålls från publiken, så kallad inläsning av rättigheter, säger Ulrica Källén.

Efter att synpunkterna lämnats in ska förslaget bearbetas på nytt och slutligen läggas fram i riksdagen. Lagändringarna föreslås gälla från 1 juli 2022.

PETER REHNFELOT

Gemensamma tag mot otryggheten i tv-branschen

Kränkningar och otrygghet i tv-branschen har uppmärksammats det senaste året. Därför har fackförbundet Scen & Film tagit initiativ till möten med tv-producenter och beställare. Målet är att tillsammans förbättra arbetsmiljön och villkoren för alla som jobbar i branschen.

DET ÄR FRÄMST INOM så kallad reality-tv som flera vittnesmål om kränkningar, övergrepp och otrygghet har framkommit.

Problemen visar att det finns en osund kultur som slår mot både medarbetare, medverkande och hela produktioner. Att samla branschen för att uppmärksamma missförhållandena har inte varit svårt.

– Det finns egentligen ingen som förnekar de berättelser som kommit fram. De första mötena som nu hållits visade att produktionsbolag och beställare är överens med oss fackförbund om de brister som finns och att det finns mycket att vinna på att de åtgärdas, säger Simon Norrthon, ordförande för Scen & Film.

Ett grundläggande problem är att många som kommer in i film- och tv-arbetet är oerfarna och i början av sitt yrkesliv. De riskerar att snabbt få ansvar som är

svårt att hantera och hamna i situationer som är väldigt krävande.

– Många sliter ut sig i förtid och vill aldrig komma tillbaka till branschen. Produktionssättet bygger på en kortsiktighet i alla led, från budget och ersättningar till förutsättningarna för dem som gör jobbet, säger Simon Norrthon.

En springande punkt är också synen på kollektivavtal. Inom reality-tv finns flera produktionsbolag som inte tecknar kollektivavtal, något som är vanligare inom exempelvis dramaproduktion. Många bolag menar att kollektivavtal inte går ihop med budgetnivåerna i deras produktioner. Tv-bolagen hävdar å sin sida att de ställer krav på arbetsmiljön som ska följas, men de vill inte kräva att produktionerna har kollektivavtal.

– Kollektivavtal skulle underlätta arbetsmiljöarbetet på många sätt. Här har

vi ett viktigt arbete framöver, att få till en förändring. Både tillsammans med bolagen och med dem som arbetar i produktionerna, säger Simon Norrthon.

De medverkande vid mötet var positiva till bildandet av ett branschråd, där producenter, kanaler och fackförbund ska fortsätta dialogen kring dessa frågor och vidta åtgärder för förändring.

– Hittills har vi ringat in den gemensamma problembilden. Att vi samlas på det här sättet och diskuterar är ett första steg. Närmast ska Scen & Film tillsammans med Unionen och Journalistförbundet arbeta vidare för att se hur ett branschråd kan bli konkret och få genomslag. På längre sikt handlar det om att förändra den ohållbara kultur och de strukturer som finns på många håll i branschen idag, säger Simon Norrthon.

PETER REHNFELOT

HALLÅ DÄR...

"Dansen behöver bättre förutsättningar"

Hallå där Lisa Poska, som sedan i augusti är ny vd för Dansalliansen och efterträder Suzanna Carlsson som efter 14 år i verksamheten går i pension. Hur har den första tiden varit?

– Fantastiskt! Jag har börjat med att sätta mig in i verksamheten, men även med att fundera på hur vi utifrån vårt uppdrag kan skapa bästa möjliga förutsättningar i återuppbyggnaden av dansområdet efter pandemin.

Vad fick dig att ta jobbet?

– Det som motiverat mig mest i mitt yrkesliv är att skapa förutsättningar för danskonsten, så det var inte ett svårt val att tacka ja till den här möjligheten.

Vad har du gjort tidigare?

– Nu senast kommer jag från kulturde-

partementet där jag har arbetat som opolitisk tjänsteman. Innan dess var jag på Kulturrådet i tio år och arbetade bland annat med dansområdet och kultursamverkansmodellen. Men min startpunkt var i den fria scenkonstsektorn.

Vad är viktigt för dansen framöver?

– Att strukturerna utvecklas för att nå upp till den efterfrågan som finns på dans. Det finns massor av potentiell publik som inte får möjlighet att uppleva dans, och intressanta konstnärskap som förtjänar att fortsätta utvecklas och möta publiken. Men det behövs bättre förutsättningar i alla led, från konstnär till publik.

Vilka möjligheter finns?

– Dansområdet har utvecklats mycket under de senaste decennierna, och intresset för konstformen är stort, så jag ser många möjligheter framåt. Publiken finns, konst-

närerna finns, men det behövs bättre förutsättningar för dessa att mötas och för konsten att skapas.

Vilka är utmaningarna?

– Att strukturerna och resurserna inte har utvecklats i samma takt som dansområdet och publikens intresse. Samt att skapa förutsättningar för konstnärerna att arbeta, försörja sig och kontinuerligt utveckla sina förmågor, och där har vi en viktig roll att fylla vad gäller dansarna.

Vad är det bästa med dansen som konstform?

– Att den involverar så många sinnen och har en så stor bredd av uttryck. För mig är det en konstupplevelse som, kanske ännu tydligare än andra uttryck, uppstår i nuet och mötet, och att min upplevelse som publik blir unik genom min tolkning och sinnesstämning i ögonblicket.

PETER REHNFELOT

Återstart av kulturen kräver 3,9 miljarder

I slutbetänkandet Från kris till kraft – Återstart för kulturen har 340 kulturaktörer bidragit med tankar och idéer om hur kulturen ska återuppstå – och fortleva – även efter pandemin. Men förslagen går inte ut på remiss.

DEN 30 SEPTEMBER överlämnade särskilda utredaren Linda Zachrison 331 sidor med förslag på hur kulturlivet ska fortleva även efter pandemin.

I slutbetänkandet *Från kris till kraft – Återstart för kulturen* ges både akuta och mer långsiktiga åtgärdsförslag för hur kulturen ska kunna återuppbyggas efter nästan två år av nedstängningar.

Sammanlagt föreslås det att 3,9 extra miljarder ska satsas på kulturen under en tvåårsperiod. Därefter att ett permanent stöd på 760 miljoner kronor ska tilläggas ordinarie kulturbudget.

Bland de mer konkreta förslagen finns att stärka teater-, dans- och musikallianserna, utlysa återstartstipendier och införa så kallade kulturcheckar på 150 kronor till alla över 18 år.

Långsiktigt föreslås exempelvis ett

stärkt ekonomiskt stöd av den fria kulturen och internationella utbyten. Därtill satsningar på att stärka trygghetssystemen för frilansare. En fortsatt utveckling av digitalisering av kulturen finns också med på den digra listan. För film och tv föreslås produktionsincitament.

Mottagandet av betänkandet har genomgående varit positivt inom branschen. På fackförbundet Scen och film gläds man särskilt åt förslaget som skulle ge allianserna en förstärkning med 30 miljoner kronor, samt att trygghetssystemen för frilansare och kombinatörer bör ses över.

Men någon remissrunda finns inte inplanerad.

– Jag skulle gärna se att den går ut på remiss, helt eller delvis. Men det är kulturdepartementet som avgör det, säger Linda Zachrison.

Hon tror att en anledning till att den ännu inte har gjort det beror på att flera av förslagen som rör akuta åtgärder är brådsakande. Här skulle en remissrunda på flera månader riskera att förhåla beslut och genomförande, men att det däremot kan bli aktuellt för delar av betänkandet.

Vad har du för förhoppningar på slutbetänkandets fortsatta inverkan på kulturlivet framöver?

– Jag är otroligt glad över att regeringen i budgetpropositionen har tagit höjd för en så stor och omfattande återstartsatsning.

– Jag hoppas förstås också att förslagen går igenom i riksdagen, och att de kan förverkligas redan 2022. Men också att man fortsätter att se och driva behoven framåt, även mer långsiktigt.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Rätt till a-kassa för den som fått stöd hos Interim kultur

Den som driver ett projekt där Interim kultur har sökt stöd eller bidrag, ska betraktas som anställd. Det slog kammarrätten fast i våras i en dom som nu blivit vägledande. För beslut som tagits från den 3 september gäller ny hantering på Unionens a-kassa.

DET SÄTTER PUNKT FÖR en två och ett halvt år lång process som fackförbundet för Scen & Film drivit. Tidningen har tidigare skrivit om kammarrättens dom (nr 3/21). Medlemmen hade varit anställd av Interim kultur AB, som fått kulturstöd för och producerat de föreställningar som hon har arbetat med. Att hon varit upphovsperson till verk och delaktig i att söka pengar, såg Unionens a-kassa som argument för att hon var en självständig uppdragstagare, alltså en företagare.

Men såväl förvaltningsrätten som kammarrätten, bedömde att personen ”inte arbetat i företagsmässiga former eller redovisat inkomster som näringsverksamhet”. Därför hade hon rätt att söka arbetslöshetsförsäkring, om hon uppfyller villkoren i övrigt

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring (IAF) försökte driva ärendet vidare till högsta instans. Men Högsta förvaltningsdomstolen beviljade inte prövningstillstånd, och därmed står kammarrättens dom fast.

– I och med domen ska Interim kultur ses som sökandes arbetsgivare. Unionens a-kassa kommer därför att ändra sin hantering av ärenden som avser Interim kultur. I de fall där en person drivit ett projekt där Interim kultur sökt stöd och bidrag från annan part så kommer personen att betraktas som anställd. Därmed gäller ny hantering för alla beslut som fattas från och med den 3 september 2021, säger Ulrika Malmenklev, vid Unionens a-kassa.

"Peking och Pajala såväl olika som lika"

När regissören Mathias Lafolie funderade på ett nytt jobb i Sverige föll valet på kulturchef – i Pajala.

– Jag tycker att det är bra att ha ett utövarperspektiv säger han. I sitt nya uppdrag säger han sig också ha nytta av åren i Kina.

DET VILAR EN AURA av Asien i Mathias Lafolies lägenhet i Pajala. Genom zoomrutans lilla fönster ser jag bland annat ett kinesiskt fat.

– Det stämmer, Kina finns kvar i mitt hjärta! Därför har jag tryckt in mina gamla möbler som jag fick med mig från flytten, berättar Sveriges före detta kulturråd i Peking som sedan maj är ny kulturchef i Pajala.

För att riktigt känna hur han förflyttade sig bort och upp hyrde Mathias en skåpbil och körde ensam upp bohaget de 110 milen i ett sträck. När han nådde Pajala var det första gången Stockholmsregissören, utbildad på teaterskolan Jacques Lecoq i Paris, satte sin fot där. Helt nyligen fick han däremot veta att hans franska pappas första fru var född och uppvuxen i Pajala, något han ändå tycker stärker känslan av tillhörighet med orten.

Och han lär få mycket att göra. För det som länge har varit en avfolkningsbygd är nu på väg att bli centrum. Med nya stor-satsningar på en grön industri (Northvolt, LKAB, SSAB och H2 Green Steel) kan det behövas uppåt 100 000 inflyttare till Norrbotten och Västerbotten, rapporterade SVT i våras.

– Det tror jag är positivt även för utvecklingen inom kulturområdet, säger Mathias Lafolie.

Efter sina dryga sex år i Kina hade han ett par regiproduktioner planerade vid hemkomsten till Sverige. Men så landade han mitt i pandemin, och de uppsättningar han hade på gång ställdes in.

Kulturchefens roll är visserligen helt ny för Mathias, men med sin bakgrund som styrelseordförande i Svenska regissörsföreningen (Teaterförbundet för scen och film) hade han erfarenhet av såväl kulturpolitik som kulturadministration i bagaget, något som fick honom att ändå söka tjänsten.

Som regissör kunde han också bidra med ett utövarperspektiv, medan åren som kulturråd lärde honom vikten av helikopterseende:

– I båda rollerna behöver man ha en översikt. I Pajala åker jag gärna runt i byarna och hör mig för om den lokala kulturen. Jag kopplar också ihop folk: var kan och ska kommunen gå in och stötta – eller inte? Hur funkar det här?

Peking med sina 21,5 miljoner invånare och Pajala med 2 000 kan annars synas vara varandras motpoler. Inte bara till storleken. Men även här ser Mathias Lafolie likheter.

– Pajala ligger ju precis på gränsen till Finland. Här pratar man meänkieli, och flera kulturer i samma land finns ju också i Kina.

Men arbetsklimatet är väsensskilt. I Kina möttes Mathias av

Pia Lakkepää

– Jag har stor respekt för kulturen som finns i Pajala och är inte den som ska komma och säga vad som ska göras, utan min uppgift är att lyssna och se vad som faktiskt pågår här”, säger Mathias Lafolie om sitt nya uppdrag som kulturchef.

större yttre påtryckningar, och till vardagen hörde att vara medveten om att sådant som att telefonavlyssning skedde. Till hans fördel var att han redan hade jobbat i flera år i landet, som regissör på scenskolan i Peking, senare också med en professur.

– Folk vill alltid något av dig när du kommer som diplomat. Jag hade redan ett ganska stort nätverk inom kulturen och visste vilka mina ärliga vänner var och hur maktstrukturerna såg ut när jag kom. Därför var det mycket lättare för mig att läsa av sådant.

”Kultur är ett av Pajalas starkaste signum”, står det på kommunens hemsida. Vad innebär ditt nya jobb?

– Jag har ansvar för allt från bibliotek till kulturskolan och gästspel. Här finns exempelvis en mycket aktiv Riksteaterförening, Unga Pajala. Men också sådant som kulturarvsfrågor är mitt bord. Det är smärtsamt att åka runt och se alla gamla gårdar som numera står tomma.

– Sedan finns förstås också de kulturpolitiska frågorna: Hur ska kulturen se ut i en kommun? Vad är det för frågor som kopplas till den?

Vad ser du för utmaningar för kulturen i Pajala?

– Vi har 82 byar i vår kommun. Här handlar därför mycket om demografi, som avstånd och hur resurser fördelas och prioriteras.

Det är sådana frågor jag måste ta ställning och hänsyn till, en sorts rättvisa när det gäller tillgänglighet. Jag tycker exempelvis att det är viktigt att kulturskolan funkar, men det är också en resursfråga. Här finns samtidigt en entreprenöranda, med många kulturföreningar och grupper och i Pajala har Tornedalsteatern sitt säte, vilket drar folk. Det finns ett slags stolthet här och det bubblar av aktiviteter. Det händer saker överallt!

YLVALAGERCRANTZ SPINDLER

Mathias Lafolie

Aktuell som kulturchef i Pajala.

Utbildad vid École Internationale de Théâtre Jacques Lecoq i Paris.

Bakgrund Arbetat som teaterregissör sedan 1994. Kulturråd i Peking mellan åren 2014 – 2019. Tidigare ledamot både i Teaterförbundet och i Svensk teaterunions styrelse (idag Scensverige), han har även varit styrelseordförande i Svenska regissörsföreningen.

Har jobbat som regissör i bland annat Kina (från 2007), Ryssland och Indien. I Kina har han också innehaft en professur vid Teaterakademien i Peking.

Hektiskt klippjobb bakom tv-serien om Knutbys mörka psykologi

*Den slutliga sammanställningen av tv-serien **Knutby** är i full gång. Regissören Goran Kapetanović arbetar parallellt med fyra klippare för att få ihop den omskakande berättelsen.*

VÅREN 2004 SKAKADE Knutbyfallet om Sverige med ett mord och ett mordförsök i den frikyrkliga församlingen i samhället med samma namn. Sedan dess har händelserna kring fallet skildrats i artiklar och reportage liksom på teaterscenen, i dokumentärer, i poddar och som tv-serie. Det var ingenting som fick Goran Kapetanović att tveka när han fick frågan om att regissera ett nytt drama om *Knutby* för TV4 och C More.

– Jag kände direkt att jag ville hitta mer i personerna bakom händelserna och komma djupare in i de psykologiska delarna som ledde till att de agerade som de gjorde. Det går att hitta egenskaper och förutsättningar hos alla de inblandade som jag tror att vi alla kan känna igen oss i, säger Goran Kapetanović.

Klippningen som pågår när Scen & film är på besök är en intensiv del i filmarbetet. Regiuppdraget ställs på sin spets när manus, tagningar, skådespeleri med mera ska föras samman till det slutgiltiga resultatet.

Många idéer och tankar skulle kunna testas, vridas och vändas

på hur länge som helst. Samtidigt måste scener strykas eller ändras. "Kill your darlings" är ett slitet begrepp – men lika aktuellt i den här produktionen som i många andra.

– Det viktigaste för mig är att vi som jobbar med klippningen förstår varandra och kan hitta ett bildspråk som vi gemensamt vill förmedla. Jag har turen att de jag samarbetar med kommer med idéer och tankar som ofta gör resultatet starkare. Jag måste våga ta emot den hjälp jag får och ibland ändra mitt synsätt. Det handlar både om att acceptera varandras åsikter men också att fajtas för det man absolut inte vill kompromissa om, säger Goran Kapetanović.

Arbetspassen kan bli långa i klipprummet.

Efter en intensiv inspelning gäller det för många regissörer att ta fram extra krafter tillsammans med filmklipparna.

Tidsramarna kan dessutom vara väldigt snäva. Filmbranschen går just nu för högttryck, vilket är väldigt positivt. Men det ger tuffare arbetsvillkor och förutsättningar.

– För att kunna sätta ihop ett team och få tid för arbete behövs allt längre framförhållning. Många i branschen är bokade lång tid framöver. Risken finns att det inte går att hitta medarbetare med rätt kunskaper, inte minst när det handlar om klippning eller annan efterbearbetning, säger Goran Kapetanović.

Johan Bergmark © BR•F, C More/TV4, Endeavor Content

Alba August i rollen som den unga barnflickan Anna i tv-serien *Knutby*.

MALIN LINDSTRÖM ÄR EN AV klipparna i arbetet med serien om *Knutby*. Hon har tidigare jobbat med filmer och serier som *Vår tid är nu*, *Det som göms i snö* och *Till allt som är vackert*.

– För att kunna göra ett bra jobb som klippare är grundmaterialet väldigt viktigt. När kvaliteten är hög blir allt mycket enklare, om det finns brister kan det vara svårt att rädda innehållet. Men det måste också finnas tillräckligt med tid för att kunna beskriva människor och hitta deras känslor, annars blir det svårt att sätta ihop berättelsen, säger Malin Lindström.

Hon har tidigare samarbetat med Goran Kapetanović i den uppmärksammade tv-serien *Kalifat*. Denna gång bygger klippningen på en helt annan historia, men det finns också många likheter.

– Det är självklart viktigt att förstå varandra och ha ett gemensamt språk, särskilt när tidsramarna är snäva, säger Malin Lindström.

Innehållet i serien *Knutby* bygger på verkliga omständigheter. Både vuxna och barn varit med om svåra händelser i samband med det uppmärksammade brottsfallen.

Därför finns det ett extra ansvar för alla som är inblandade i produktionen. Det kan vara lätt att trampa snett och inte visa för-

ståelse för de svåra upplevelser som drabbat många med anknytning till *Knutby*.

– Precis som i *Kalifat* handlar det om religion, utsatthet, makt och radikalisering. Jag vill berätta om vad som ligger bakom det som hände i *Knutby* och göra det mörka och obegripliga mer begripligt. Samtidigt kan filmen säga något om den tid vi lever i idag, säger Goran Kapetanović.

HAN FÅR FORTFARANDE respons från personer i hela världen som sett *Kalifat*.

– Bland annat för att de olika karaktärerna i berättelsen framställs så sammansatta och inte riktigt kan placeras in i en vedertagen god-eller-ond-skala, säger Goran Kapetanović.

Oron för hot och hat efter serien om *Kalifat* har dämpats trots det laddade innehållet.

Men snart är det sista klippet gjort i serien *Knutby*, och hitills är det svårt att veta vilka reaktionerna blir denna gång. Hur tv-serien än kommer att tas emot är tiden i klipprummet väldigt avgörande.

Premiär är 1 november på C More och 11 november på TV 4.

PETER REHNFELOD

Kultur i nytt område bidrar till trivsel och trygghet

Slakthusområdet i Stockholm är i omvandling. På den gamla industrimarken växer en ny stadsdel fram med 3 000 bostäder. Kulturen får stor plats i området för att skapa identitet, trygghet och minskat utanförskap. Hit kommer även Stockholms konstnärliga högskola att flytta.

Cecilia Meeuwisse

STILLSAMMA SOVSTÄDER, MILJONPROGRAM och oöverskådliga radhuslängor känns långt borta i visionerna för det gamla slakthusområdet intill Globen i Stockholm.

Många som jobbar med scen och film kan komma att bli väl bekanta med den nya stadsdelen, eftersom kultur har fått ett stort utrymme i de nya stadsplanerna. Redan idag finns det scener, studior och andra lokaler som ger liv i området. Meningen är att utbudet av musik, teater och film ska öka när allt är färdigbyggt år 2030. Men självklart är de framtida hyresnivåerna avgörande för de kulturarbetare som redan är verksamma i området.

– Vi har ett rivningskontrakt och hoppas få vara kvar när allt blir klart. Dialogen med hyresvärderna är bra och det märks att intresset är stort för att all möjlig kultur ska få plats här, säger Karin Westholm, turnéproducent på Teater Pero, som flyttade till Slakthusområdet efter att förra året ha lämnat sina lokaler på Sveavägen efter 27 år.

Stockholms kommun är tydlig med att en bred kultur ska få plats i området, vilket syns i den kulturplattform som tagits fram av kulturförvaltningen tillsammans med fastighetsägare, byggbolag och olika kulturutövare.

– Vi har, inte minst under de senaste 10-15 åren, sett hur myck-

et kulturen bidrar till en levande stad. Blandningen av bostäder, arbetsplatser, butiker och kultur ger både trivsel och ökad trygghet, säger Ulrika Wallin, chef för stadsutvecklingsenheten vid kulturförvaltningen.

Förutom hyresnivåerna är riskerna för buller och andra störningar avgörande för att kulturen ska kunna vara levande i stadsdelen.

– När det gäller hyresnivåerna försöker vi hitta nya modeller och lösningar med exempelvis kluster och delade lokaler. Vi tittar också på hur det fungerar i andra länder där liknande projekt har genomförts, säger Ulrika Wallin.

Buller och andra störningar är något man tar hänsyn till redan i planeringen. Staden har tagit fram en bullervägledning för musikverksamheter som förhoppningsvis bidrar till mindre friktion mellan boende och nattelivet.

– Men det måste också finnas en medvetenhet om att man bor i ett område med ett aktivt kultur- och nöjesliv. Det kommer att vara en genomströmning av människor till olika kulturevenemang. Många vill trots allt bo där det är liv och rörelse, säger Ulrika Wallin.

Det finns flera stora kulturverksamheter som planerar för att

Idag huserar Teater Pero i Slakthusområdet. De hoppas få möjlighet att stanna när det kulturprofilerade området är färdigbyggt, berättar producenten Karin Westholm.

flytta in i området de närmaste tio åren. Stockholms konstnärliga högskola är en av dem med cirka 500 studenter och 250 medarbetare som idag är spridda på olika platser.

– Vi har som mål att samla all utbildning och forskning. Centralt läge med goda kommunikationer är en viktig del, liksom attraktiva omgivningar med bra service och dessutom helst nybyggnad. En placering i Slakthusområdet uppfyller allt detta, vilket kan höja attraktiviteten och kvaliteten i skolans utbildningar, säger Johan Scott, vice rektor.

Just nu pågår en arkitektävling för högskolans nya lokaler. Byggnaden är så pass stor och ska rymma så mycket att den sannolikt kommer att påverka miljön i hela Slakthusområdet.

– Vi är med i tävlingsjuryn och har stort inflytande i utformningen av den nya byggnaden på cirka 25 000 kvadratmeter. Beräknad inflyttning är 2028, säger Johan Scott.

DANS OCH CIRKUS är två konstområden där det idag råder brist på scener och mötesplatser i Stockholm. Därför finns det också planer för att de ska få ett nytt kvarter i den nya stadsdelen. Danscentrum Stockholm är en av de verksamheter som då skulle få bättre tillgång till produktionsplatser och scener som är avgö-

rande för koreografer och dansare.

– Vi har dialog med fastighetsutvecklare i Slakthusområdet. Men inget är på långa vägar klart. Det verkar vara önskvärt att ha utrymme för danskulturen, men det är svårt att finna de rätta lokalerna som kan bli verksamhetsanpassade och till en rimlig prislapp, säger Tove Dahlblom, verksamhetsledare för Danscentrum Stockholm.

Många lokaler för levande musik har också försvunnit i innerstaden de senaste decennierna. Idag finns det ett antal scener på plats i Slakthusområdet. Vilka som blir kvar, vilka som måste flytta och vilka som tillkommer avgörs den närmaste tiden.

NÄR ALLT ÄR FÄRDIGBYGGT kan den nya miljön påminna om uppmärksammade Købbyen och Carlsberg Byen i Köpenhamn eller Meat Packing District i New York.

Stadsdelen kommer också knyta ihop de närliggande områdena Enskede gård, Blåsut, Årsta och Globen. Bland annat med broar, genomfarter, cykelvägar, tunnelbana – och med det planerade kulturutbudet. Hyresnivåerna är en faktor som avgör vilka kulturutövare som kommer kunna att vara kvar eller flytta.

PETER REHNFELOT

Stor satsning på fri kultur i nya budgeten

Filmen och den fria scenkonsten är två områden som gynnas särskilt i kulturpropositionen för 2022. Sedan 2019 har kulturbudgeten ökat med drygt 1,7 miljarder kronor. Nu föreslår kulturdepartementet ytterligare ökning, till följd av pandemin.

940 MILJONER KRONOR i en rekordstor satsning på det fria kulturlivet. Det är en av nyheterna i den kulturbudget för 2022 som kulturdepartementet presenterade i september.

Totalt föreslås 10,1 miljarder kronor gå till kulturen, en historiskt hög budget, kommenterar kulturminister Amanda Lind. Satsningen ut ur pandemikrisen har även inneburit att ett krispaket på totalt 3,7 miljarder kronor har delats ut under 2021.

Alla i filmbranschen gläds över att det produktionsincitament som så länge har efterlyst nu kan bli verklighet. I praktiken innebär det 100 miljoner kronor mer i plånboken, pengar som bland annat ska gå till att öka möjligheterna att förlägga filminspelningar i Sverige. Därigenom vill man stärka filmens internationella konkurrenskraft, skapa arbetstillfällen och

bidra till en regional utveckling. Filmindustriens får ett förstärkt filmstöd för 2022 med ett extra pandemianslag på 55 miljoner kronor.

KULTURRÅDET KOMMER att ansvara för att ett stimulansstöd på 745 miljoner ska fördelas. Därtill kommer ytterligare 50 miljoner kronor (ett ettårigt stöd) att avsättas för att särskilt stärka stödgivningen till fria aktörer inom scenkonst och musik.

Teatercentrum välkomnar satsningar på den fria scenkonsten, men understryker samtidigt vikten av långsiktighet.

– Jag hoppas att den här budgeten ska sätta ribban för kommande budgetar. Och också att den ökade medvetenheten om det fria kulturlivets betydelse för kulturens hela ekosystem ska vara bestående även när de akuta effekterna av pandemin lägger sig, säger Lena Gustafsson, nationell verk-

samhetsledare på Teatercentrum.

Kulturrådet föreslås få 50 miljoner kronor extra för att stärka stöd till fria aktörer inom scenkonsten och musiken. Kan det göra skillnad?

– Självklart! Teatercentrum har ju, tillsammans med Danscentrum och fackförbundet Scen & Film, sedan många år tillbaka drivit att det statliga stödet till den fria scenkonsten måste fördubblas. Inte minst med *Upprop för den fria scenkonsten*. Det här är en välkommen förstärkning som behövs länge. Om det fördelas till mer och fler verksamhetsstöd istället för projektstöd – och om det dessutom kan bli fleråriga verksamhetsstöd – kan det ge möjlighet för fler fria teatrar att arbeta långsiktigt, med längre anställningsperioder och ökat utrymme för en konstnärlig utveckling.

YLVA LAGERCRANTZ SPINDLER

Unikt tillfälle att uppleva svensk - kubansk dansföreställning med Memory Wax från Malmö och Danza Teatro Retazos från Havanna

11/11 Kungsbacka teater
13/11 Falun, Kulturhuset Tio14
16/11 Västerås konserthus
18/11 Jönköping teater
21/11 Piteå, Studio Acusticum
22/11 Luleå, Kulturens hus
25/11 Jarl Kulle scenen, Ängelholm
Mer info: dansnatsverige.se/memory-wax

På turné med
Dansnät Sverige
och Ängelholms
Riksteaterförening

LJUSDESIGN OCH REPRESENTATION

Vad kan ljus representera på scen?
En fördjupningskurs i ljusdesign för dig inom scenkonst, film och media, konst eller arkitektur.

STOCKHOLM STOCKHOLMS
UNIVERSITY KONSTNÄRLIGA
OF THE ARTS HOGSKOLA

Sök senast 15 november
på uniarts.se

Konstnärnsnämnden
The Swedish Arts Grants Committee

Aktuella utlysningar | Teater och Film

Internationellt utbyte

Söks om du har en inbjudan till utlandet eller vill bjuda in någon till Sverige för samarbete.

Resebidrag

Söks för resor till utlandet på eget initiativ, exempelvis för research eller fortbildning.

Sista ansökningsdag 9 november

www.konstnarsnamnden.se

Ny rapport visar pandemins påverkan på kulturen

Kulturarbetsmarknaden har försämrats. Det är en av slutsatserna i nya rapporten *Ett år med pandemin*, som Myndigheten för kulturanalys nyligen släppte. Här framgår också hur kulturutbudet och våra kulturvanor har förändrats under pandemin.

– Överlag har kulturområdet som kräver fysiskt närvarande publik och deltagare drabbats väldigt hårt av pandemin, säger Hanna Borgblad, utredare på Kulturanalys, i ett pressmeddelande.

Kulturanalys bedömning är också att kulturverksamhet i offentlig regi har klarat sig bättre jämfört med aktörer i privat och ideell regi, men att kulturpolitiska åtgärder efterhand har ökat i träffsäkerhet.

Hela rapporten går att ladda ned på kulturanalys.se

Daniel Oja, Nordcirkus.

Ny dokumentärserie vill slå hål på myter om fria grupper

På de fria teatrarne pågår det ett stort arbete som allmänheten sällan får insyn i. Det är Teatercentrums utgångspunkt för en ny dokumentärserie som just vill skildra vardagen genom ett urval grupper.

– Det finns många myter kring hur det är att arbeta på en fri teater som vi vill slå hål på, kommenterar Teatercentrums Lovisa Pihl initiativet i ett pressmeddelande.

Medverkar gör Nordcirkus, Dockteatern Tittut, Göteborgs dramatiska teater och Teater Theatron och filmar gör produktionsbolaget Filmbruket. Premiären är beräknad till vintern 2022, men redan nu kan arbetet följas i Teatercentrums sociala medier.

Anmäl dig till Folk & Kulturs femte konvent

Nu har Folk & Kultur öppnat sin anmälan för 2022 års kulturkonvent. Det äger rum 9-12 februari i Eskilstuna. Det går att anmäla sig till programpunkter för seminarier, workshops och kulturarrangemang fram till den 14 november.

Filmen *Pleasure* nominerad till pris på EFA-galan

European Film Awards (EFA), har nominerat Ninja Thybergs långfilmsdebut, *Pleasure*, i kategorin European Discovery 2021. Filmen hade svensk biopremiär i oktober.

Bland de sex utvalda finns även samproduktionen (Island och Sverige) *Lamm*. Vinnarna tillkännages på den 34:e EFA-galan i Berlin den 11 december.

Dags att nominera filmare till årets Anna-pris

För åttonde året i rad utlyser WIFT (Women in Film and Television) och UN Women Sverige Anna-priset. Perioden 15/11 – 31/12 går det att nominera som ”med ett projekt med rörliga bilder till innehåll, form och organisation och med stark konstnärlighet ger och gör en gestaltning av Kvinnokonventionens mål”. Vinnare av Anna-priset kommer att presenteras i samarbete med Stockholms feministiska filmfestival den 8 mars 2022.

Seminarium firar att filmbranschen öppnar igen

Med seminariet *You're My Inspiration* vill Svenska filminstitutet, i samarbete med Sveriges Television och Stockholms internationella filmfestival, hylla filmens inspiratörer och återöppnandet av filmbranschen. På programmet står bland annat samtal med svenska och internationella filmare. Dessutom kommer årets vinnare av Wild Card att tillkännages. Evenemanget äger rum på Bio Victor i Filmhuset den 16 november och kommer även att livestreamas samt spelas in.

de Waal ny konstnärlig ledare för Kamraterna

De fria operakompaniet Kamraterna har fått en ny konstnärlig ledare. Helena de Waal ersätter från i höst en av grundarna, Dan Turdén, som sedan 2020 istället är Norrlandsoperans nya operachef. Helena de Waal är i dagsläget administrativ ledare för Lilla Akademien i Stockholm och sitter sedan tidigare i styrelsen för Kamraterna.

Ny utredning om frilansarnas SGI

En ny utredning ska se över reglerna för sjukpenninggrundande inkomst, SGI. Som särskild utredare har regeringen tillsatt Calle Nathanson, vd på Folkets hus och parker.

Dagens sjukförsäkringssystemet är främst anpassat till dem som har en tillsvidareanställning. Det passar sämre för konstnärer och kulturskapare som ofta har andra former av anställningar. Därtill är stipendier ofta en inte oansenlig del av inkomsten, något som idag inte räknas in i SGI. Även detta ska nu ses över.

– Det är inte rimligt att konstnärer och andra frilansare som är hänvisade till en arbetsmarknad med osäkra anställningar och uppdrag inte ska få ta del av de trygghetssystem och socialförsäkringar som är ett självklart skydd på övriga arbetsmarknaden, kommenterar Simon Norrthon, ordförande i fackförbundet Scen & Film.

Utredningen ska vara klar i april 2023.

Bättre arbetsvillkor efter strejkhott i Hollywood

Filmarbetarnas fackförbund, IATSE, har fått igenom kraven på förbättrade villkor för sina 60 000 medlemmar. Därmed är strejken avblåst, uppger nyhetsbyrån TT. Om målen inte hade uppnåtts hade hela filmindustrin i Hollywood kunnat stängas ned helt, vilket hade fått ödesdigra konsekvenser.

Det nya avtalet innebär en löneförhöjning på tre procent över en treårsperiod. Därtill bättre arbetsförhållanden, exempelvis lediga helger och uppehåll mellan två arbetspass. Men också mer fokus på jämställdhet i branschen.

Cirkusledare ska även bossa över Parkteatern

Josefin Rosales har utsetts till ny konstnärlig ledare för Parkteatern som 2022 fyller 80 år. Hon har tidigare varit chef/verkställande producent på samma teater. Vid sidan av det nya uppdraget ska hon fortsatt vara konstnärlig ledare för cirkus vid Kulturhuset Stadsteatern.

Josefin Rosales har bland annat jobbat som producent inom den fria scenkonsten såväl som på institutioner som Riksteatern.

Därtill har hon en lång erfarenhet av internationella samarbeten och att jobba innovativt med nya målgrupper.

Dalateatern slår upp portarna igen – men håller hårt på säkerheten

Vad man har längtat! Det utropar skådespelaren Anna Granquist. Men, har publiken vant sig av med teater? Vågar de komma? Dalateatern fick svar på frågorna med en gång.

DET VAR PREMIÄR på *Ålevangeliet* i slutet av september och den första veckans biljetterna såldes slut i ett nafs.

Recensenterna var mer än nöjda, "folkelig och lättillgänglig, men med ett djup och en hög konstnärlig nivå", "En stark teatralisk upplevelse".

– Det är fint att vi öppnar med en pjäs som berör våra tankar i tiden, hur vi förhåller till naturen och vad vi betyder för varandra. Det är tvära kast, ett allvar som bryts med komiska inslag, det märks att människor vill skratta, säger skådespelaren Anna Granquist när vi träffas – och håller avstånd – i det luftiga lunchrummet före kvällens föreställning.

Teatern slår upp portarna med viss försiktighet. Med kafébordssittning tar salongen 80 besökare, men högst 70 kan boka. Pandemin är inte över, och det sista man vill ha är ett bakslag med ny nedstängning. För ganska precis två år sedan var Anna med i *Vasa*, en samproduktion med Strindbergs Intima Teater. De hann med fem föreställningar innan restriktionerna satte stopp.

Per Eriksson

Per Eriksson

Yngve Sundén och Anna Granquist i föreställningen *Ålevangeliet*.

Annars har Anna, som har rollen som den unge Patrik i *Ålevangeliet*, spelat under hela pandemin, med undantag för en månad. Hon har medverkat i en dansföreställning för högstadiet och repeterat med munskydd, ”då var det jobbigt att andas” och i utomhusföreställningen *Andra sidan* i Borlänge som spelades med vissa anpassningar.

– Min man som är dirigent, har arbetat betydligt mycket mindre under pandemin. Och i jämförelse med vänner i branschen, frilansare som inte har haft jobb, är vi fast anställda privilegierade, säger Anna. Den månad då alla på teatern var hemma, läste vi manus och fick utrymme att i lugn och ro diskutera vad vi vill med teatern. Vi är olika, och det är bra.

NU ÅTERUPPTAS TURNERANDET. *Ålevangeliet* ska ut till bygdegårdar och Folkets hus runt om i Dalarna.

– Jag har saknat det! Visst, man har sluppit barnvaktspusslandet. Men det ska bli så roligt att vi får komma ut och göra vårt

jobb, vårt uppdrag är att vara en teater för hela länet, säger Anna.

EN TURNERANDE TEATER betyder att allt görs för att kunna flyttas, vilket ställer krav på scenlösningar och ljussättning. Teatern håller med specialbyggda stolar i olika höjd som efterliknar gradänger. Dalateaterns måste-lista till arrangörerna är kort: yta och el. Det berättar Fredrik Jansson, Fuffen kallad, huvudskyddsombud och klubbordförande. Han är scenmästare och har jobbat många år i huset. En rundvandring skvallrar om att teaterdelen skulle behöva renoveras.

Den mindre salongen behöver bättre ljudisolering så att ljuden från gatan inte tränger in, i vissa arbetsutrymmen är det snålt med ventilation, foajén har sett bättre dagar i ett hus som invigdes på 60-talet och sedan lappats och lagats under åren.

Kommunen arbetar fram ett förslag på ombyggnad i dialog med teatern, sedan återstår att se hur förslaget landar hos politikererna

Per Eriksson

Fredrik Jansson, Fuffen kallad, huvudskyddsombud och klubbordförande på Dalateatern.

PÅ NYA SCEN, den mindre salongen, har *Flickan, mamman och soporna* spelats som skolföreställning, eller snarare klassföreställning, under pandemin. En klass i taget har släppts in, som minst var det fem personer i publiken. Publikvärden-dramapedagogen har haft visir och hållit avstånd, teknikerna har fått en plats där publiken inte passerar förbi.

– Vi har inga backuper varken på skådespelare eller tekniker. Minsta lilla hemgång ger inställda föreställningar. Förhände det kanske att folk gick till jobbet även om de kände sig lite krassliga, men så är det inte längre, säger Fuffen.

Även den som känner sig frisk kan behöva vara vaksam. Tidigare i höstas visade det sig att sambon till en tekniker blivit smittad av covid trots att hen var dubbelvaccinerad. Det blev nödvändigt för teknikern att ta snabbtest för att kunna gå till jobbet. Teatern har fortfarande en coronagrupp som träffas en gång i

veckan. Fuffen ingår i skyddskommittén på teatern.

– Vi har bett alla skyddsombud göra en konsekvens- och risikanalys för att det ska vara coronasäkert för dem som arbetar inför att gå tillbaka till någorlunda full salong på Lilla scen. Med biosittning är det 140 platser, ”men där är vi inte än”, tillägger Fuffen. Vi såg inga uppenbara röda flaggor med att öppna för 70 i publiken. Vi har glesat ut salongen och tänkt till kring insläpp, ja vi har förstås ett visst ansvar för publiken också.

ÄNDÅ VAR DET TVÅ som gick i pausen, vid en av de första föreställningarna av *Ålevangeliet*. De kände sig oroliga.

– Jag tycker det är tråkigt att de ska behöva känna så hos oss, trots våra åtgärder. Samtidigt tycker jag att de gjorde rätt, för man ska inte göra saker som man inte är trygg med, och de fick naturligtvis pengarna tillbaka.

Per Eriksson

Yngve Sunden, Anna Granquist, Mala Kyndel och Petrik Pettersson i *Ålvangeliet*.

FÖR ATT KUNNA HA verksamheten igång med två föreställningar är ensemblen uppdelad i två "familjer". Man har försökt jobba åtskilda, de äter lunch på separata tider. Två skådespelare delar loge, men är inte där samtidigt. Kostymmästaren som träffar båda "familjerna" bär visir vid provningar.

– Överlag har vi varit väldigt noga med att hålla avstånd, flera av de anställda bor med någon från en riskgrupp. Vi har repat med alla möjliga sorters munskydd, visir och mängder med handsprit, vi har även provat med avstånd på repetition. Det betydde att skådespelarna blev tvingade att göra andra konstnärliga val på scenen än vad de brukar, säger Fuffen.

För honom personligen är det inte så stor ändring när teatern öppnar, eftersom han aldrig har kunnat göra sitt jobb hemifrån.

– Men för huset som helhet känns det som om vi har tagit ett stort steg, det skönt att vi kan träffas! Sitta i salongen och ha vecko-

möte i stället för via Teams, säger Fuffen.

Huruvida arbetskamraterna är vaccinerade – pratar ni om det?

– Ja, nog kan jag fråga om folk har fått sin andra spruta, säger Anna. Och det har alla fått, vad jag vet.

EN SÅDAN FRÅGA skulle Daniel Rylander inte kunna ställa. Han är teaterchef vid Dalateatern sedan några månader tillbaka.

– Vi kan hänvisa till Folkhälsomyndighetens rekommendationer och där ingår att vaccinera sig, det gäller såväl publik som personal. Men naturligtvis kan jag som chef varken kräva vaccination eller ställa frågan till de anställda.

Att börja ett nytt jobb under pandemin var inte särskilt dramatiskt, enligt Daniel. Han tyckte att han behövde röra på sig efter drygt åtta år som chef för Byteatern i Kalmar.

– Man hade vidtagit ungefär samma åtgärder som på Dalatea-

Per Eriksson

Anna Granquist och Patrik Pettersson. Bild till höger nedan: Daniel Rylander.

tern och flera andra teatrar under restriktionerna. Så det var bara att rivstarta här, jag vet vad jag behöver göra som teaterchef och jag tycker att det känns bra.

DET DRÖJER FRAM till 2022–2023 innan han kan sätta avtryck i repertoaren, men han ser fram emot de inplanerade uppsättningarna.

– Särskilt en pjäs av Strindbergs dotter, *Ödesmärket*, som knappt har spelats sedan den skrevs 1923.

I slutet av augusti höll länsteatrarna sin årliga konferens. Pandemi och nedstängning var naturligtvis ett diskussionsämne, och ordet "kulturskuld" användes. Vems är skulden?

– Det är en parallell till begreppet vårdskuld. Ordet är en markering till politikerna, Vi finansieras med skattemedel och ska ge något till publiken. Det har funnits en farhåga att man skulle passa på och skära ner under pandemin, när vi inte har varit så synliga.

KVÄLLENS FÖRESTÄLLNING går mot sitt slut. Oktober är förkylningstider, men inte minsta hostning har hörts i salongen.

Det är tät tystnad som bryts av skratt och ljudet av applåder på slutet som fyller hela rummet.

Publik som pratar med varandra på väg ut, samtalen fortsätter på den regnvåta parkeringen "alltså, det här med varifrån vi kommer och vart vi är på väg...".

Det hörs att teatern har öppnat.

KAJSA OLSSON

Per Eriksson

Förväntansfullt när nya skådespelare minglar för jobb

Nyutexaminerade skådespelare, som gått ut från högskolorna under coronapandemin, samlades för att göra audition på Dramaten och mingla med arbetsgivare. Teateralliansen stod för initiativet som ska ge unga skådespelare en chans att presentera sig för branschen.

ETT STILLSAMT SORL LJÖD från publikraderna i Målarsalen på Dramaten där teaterchefer, castare, dramaturger och några journalister hade samlats för att se de senaste stjärnskotten på teaterhimlen. Tre svarta skärmar stod framställda bredvid varandra på det plana scengolvet och en förväntan anades i luften. När Teateralliansens vd, Anders Frennberg, intog scenen med dagens första aspirant blev laddningen uppenbar. En känsla av framtidstro efter ett långt och ofrivilligt avbrott, orsakat av en oförutsägbar pandemi.

En av skådespelarna som spelade ett stycke den här dagen var Felicia Löwerdahl, som gick ut från Teaterhögskolan i Malmö 2020.

Det var hon som kom på idén om auditiondagen och presenterade den för Teateralliansen. Hon hade även kontaktat Arbetsförmedlingen Kultur som blev en samarbetspart.

Under det efterföljande minglet i Målarsalens

foajé mötte Scen & film en lättad Löwerdahl, som var nöjd med sin insats.

– Det var väldigt roligt och en tillåtande miljö, det kändes som att alla var taggade på att vara här.

Att tvingas ut i en redan tuff bransch under coronapandemin har varit en utmaning, berättar Felicia, eftersom scenkonstnärer ju är beroende av kontakter. Arbetsgivarna hade fullt upp med krishantering när hennes klass tog examen, vilket gjort det svårt att få in en fot på någon av teatrarna.

– Jag har filmat lite, men det har varit svårare med teaterjobben. Inom filmen kan du ju skicka in selftapes, men med teater känns det så viktigt att vara i samma rum. Allt har ju varit nedstängt så man har inte kunnat se saker och kontakta regissörer vars uppsättningar man gillar.

Är det frustrationen över läget som gjorde att du kläckte den här idén?

– Jag kände nog snarare en inspiration, för jag upplever att Teateralliansen varit ett så otroligt stöd under det här året. När de

Foton: Aleksa Lundberg

Felicia Löwerdahl minglar med arbetssgivare efter sin audition i Målarsalen.

som gick ut nu blev presenterade på biennalen, vilket jag tycker är toppen, hamnade vi som redan kämpat i ett år lite efter. Då kontaktade jag Anders Frennberg och visste att idén skulle landa bra.

LÄGET FÖR KLASSERNA som tagit examen i år ser lite annorlunda ut. När pandemin först slog till var flera av årets avgångsstudenter ute på praktik. Dessa föreställningar ställdes in, men branschen har nu hunnit repa sig. Malin Vispe och Ivar Forsling, som nyligen gått ut från Göteborgs respektive Luleås skådespelarutbildningar, har båda haft fler möjligheter att möta branschen, vilket resulterat i projektanställningar. De gjorde sina auditions på Dramaten i hopp om nya kontrakt under nästföljande år.

– Vi har ändå bjudits in till flera öppna auditions. Jag ska spela texter av Strindberg i en performanceföreställning på Scen 46 i Göteborg och på Strindbergs intima teater. Därefter ska jag till Västerbottensteatern,

berättar Malin Vispe efter sitt framträdande i Målarsalen.

Ivar Forsling är aktuell i Netflixserien *Young Royals* och ska i höst spela barnteater med Molie-reensemblen. Han tror också att de som gick ut under det första pandemiåret har haft det kämpigare.

– Även om corona suger så hann vi andra akklimatisera oss. I Luleå anordnade en lärare zoommöten med arbetssgivare. Det tror jag är ett bra koncept att hålla fast vid i framtiden.

Det högljudda sorlet som ekat i Målarsalens foajé under minglet klingade stegvis av i slutet på auditiondagen. Skådespelarna som mött branschens makthavare tog sig, en efter en, ned till Lejonkulans lokaler där de förvarat sina tillhörigheter. Felicia Löwerdahl pustade ut och sammanfattade dagen:

– Det här var nog positivt för båda sidor. Nu kör vi!

ALEKSA LUNDBERG

Enkät visar starkt stöd för Musikalliansen

Kompetensutveckling, stresshantering och bättre kunskap om upphovsrätt. Det önskar aktiva i musiksektorn. Musikalliansen planerar flera insatser efter enkät.

ENKÄTEN OM MUSIKALLIANSENS framtid baseras på 390 respondenter, bestående av utövare och arrangörer. Enligt Osiel Ibáñez, vd för Musikalliansen, finns några tydliga drag att utläsa från enkätsvaren. En majoritet av utövarna uppgav att de önskar kompetensutveckling i form av entreprenörskap, upphovsrätt och stresshantering framöver. Bland arrangörer märktes ett starkt stöd för själva alliansformen och en uppfattning om alliansidén som stärkande, för att utövarna ska hålla konstnärligt hög nivå över tid.

Mindre positiva aspekter, som Ibáñez menar ger upphov till självkritik, är att det finns relativt låg kännedom om hur Musikalliansen fungerar, vilka kraven är för att bli anställd och för att behålla sin anställning.

Hos utövare under 35 år önskar 40 procent ett ökat fokus på att lyckas med provspelning. Nyligen genomförde Musikalliansen en kurshelg för blåsmusiker på Västerås konserthus, med syfte att skapa tillfälle för musiker att träna på auditionsituationen, i en så verklighetsnära miljö som möjligt.

– Det hela blev mycket lyckat, så nu vill vi ta vidare konceptet till sångare inom till exempel opera och musikal, berättar Osiel Ibáñez.

Vad behöver sångare och musiker för att komma ut i arbetslivet igen?

– Arrangörerna har identifierat några områden som hittills varit eftersatta. Möjligheten att få göra en audition i skarpt läge, tillfälle att visa upp sig inför branschen på riktigt, inte bara på auditions utan även i andra sammanhang, som via nätverk och masterclasses.

Och detta kommer ni satsa på nu i återstarten?

– Precis. Vi har ett mentorskapsprogram under utveckling, där vi tar oss an alla som har gått ut operahögskoleutbildningarna under pandemin. De nytexaminerade får då en mentor som är etablerad i branschen.

Under våren utvecklades Repertoarutveckling för sångare (RUS), vilket gett upphov till viss kritik.

Vad planerar ni att göra specifikt för sångare och musikalartister istället för RUS?

– Bland annat fler masterclasses, auditionkurser och branschmöten. Vi har även en ledarskapsutbildning på gång, för sångare och musiker som är vana vid att leda verksamheter. Vi har 40 platser som ska tillsättas och utbildningen hålls vid ett läroinstitut som specialdesignar en kurs för oss, uppger Osiel Ibáñez.

ALEKSA LUNDBERG

Dansalliansen anställer 28 nya dansare - och satsar på nyexaminerade

I våras meddelade regeringen att Dansalliansen tilldelats ytterligare en och en halv miljon kronor i stimulansstöd för 2021.

Pengarna ska användas i återstarten av verksamheten efter coronapandemin och säkra kompetensen inom området genom särskilda insatser.

FÖR DANSALLIANSEN innebär ökningen av anslaget inför 2021 och vårens tillskott från regeringen, på en och en halv miljon kronor, att de kunnat anställa 28 nya dansare, varav åtta enligt särskilda kriterier för unga dansare.

– Det här är en av de största anställningsomgångarna vi har gjort. Det var ett väldigt kul läge för mig att komma in i, säger alliansens nytillträdde vd Lisa Poska.

Utöver nyanställningarna planeras en ökning av kompetensstärkande åtgärder,

bland annat i form av att förmedla möten mellan utövare och bransch.

– Vi fick precis uppdraget från styrelsen så vi har inga färdiga aktiviteter att presentera. Men en av inriktningarna kommer vara att stärka dem som har examinerats under pandemin. Vi kommer också att förstärka och utveckla den förmedlande verksamheten för dansare på bredare front, uppger Poska.

Dansalliansen vill att de aktiviteter som anordnas ska rikta sig till alla yrkesverk-

samma dansare. Lisa Poska hoppas att så många som möjligt hittar till verksamheten via hemsidan eller Facebook.

– Vi har flera workshops som man kan anmäla sig till på vår hemsida. Det är viktigt att vi finns till för hela fältet, inte enbart våra anställda.

I regeringens återstartsstödotredning föreslås ytterligare 30 miljoner kronor som ska fördelas mellan allianserna, för att stimulera verksamheterna fram till 2024.

ALEKSA LUNDBERG

**Nominera till nationella
Scenkonstbiennalen
för barn och unga**

bibu 2022!

Vi vill ha dina förslag på produktioner som ska visas på nästa års bibu! Du kan nominera fram till den 1 december.

Har du idéer på seminarier och workshops till programmet? Kontakta oss senast 7 november så hjälps vi åt att förverkliga dem!

Mer information på bibu.se

bibu

LEAVE NO ONE BEHIND 17-22 MAJ 2022

DANSSCEN | TELEFONPLAN | STOCKHOLM

HDN STUDIO SÖKER en - två nya medarbetare till vår växande verksamhet!

HDN Studio är en dansscen vid Telefonplan i Stockholm. Vi producerar och spelar dansföreställningar för barn/familj och vuxna. Nu behöver vi bli fler!

Du ska ha bred kompetens inom marknadsföring och säljsidan, vara en god organisatör och driva verksamheten tillsammans med vår konstnärliga ledare. Flexibel arbetstid.

Maila ditt intresse till:
info@hdnstudio.se

www.hdnstudio.se

info@hdnstudio.se | Tel 0702 51 20 73

Tellusgången 6, Telefonplan, Stockholm

Hello dancers, come and work with us!

Deadline for application:
December 12 2021, 24:00 CET

Audition dates and place:
March 5-6, Stockholm

More info at:
nordans.se

Photo: Chrisander Brun

"Vi frågar bara om vi verkligen behöver"

*Var går gränsen mellan arbetsmiljö och personlig integritet?
Hur bör arbetsgivare förhålla sig? Scen & film gör ytterligare ett
nedslag för att reda ut hur institutionsteatrarna förhåller sig till
den känsliga vaccinfrågan.*

BRYTER ARBETSGIVAREN mot diskrimineringslagen ifall hen frågar sina anställda om de tagit vaccin?

Arbetsgivare är skyldiga att vidta åtgärder för att undvika smitta, men har samtidigt inte rätt att kräva vaccinering eller registrera personalens vaccinstatus.

Rejhana Babovic, förhandlare på arbetsgivarorganisationen Svensk scenkonst säger till Scen & film att de har uppmanat medlemmarna att hantera frågan inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

– Arbetsgivaren ska göra en riskbedömning och vidta lämpliga åtgärder utifrån arbetsuppgifterna. Det finns flera sätt att arbeta med risker som kommer med covid-19, vaccin är inte det enda alternativet.

Får arbetsgivaren rekommendera vaccinering?

– Absolut, så länge det inte uppfattas

som ett generellt krav. Arbetsgivaren kan då ställa frågan, men en anställd har ingen skyldighet att svara.

PÅ GÖTEBORGSOPERANS danskompani har man redan varit ute på sin första internationella turné efter att restriktionerna lättades. Liselott Berg, administrativ chef för kompaniet, berättar att ledningen behövt behandla vaccinfrågan med största försiktighet och respekt.

– Vi förhåller oss till arrangören, gästspelsscenen och hur reglerna i landet vi spelar i ser ut. Inför resan till Frankrike behövde vi fråga personalen om de var vaccinerade, eftersom värdlandet krävde vaccinationspass. De som inte tagit vaccin kunde istället visa upp sitt PCR-test.

Hur tänker ni kring etiken att som arbetsgivare fråga personalen om de är vaccinerade?

– Vi får lov att ställa frågan, men har bara gjort det om vi verkligen behöver,

som vid utlandsresor. I de fallen har vi endast frågat den grupp som ska resa och inte kompaniet generellt. De anställda har först informerats om att detta kommer ske. De som visat sig behöva hitta alternativ till vaccinpass har getts stöd. Vi behöver ha en transparens. Öppen dialog och att medarbetarna känner sig trygga är ju också en del av arbetsmiljön.

Enligt Rejhana Babovic har arbetsgivaren rätt att vidta åtgärder ifall arbetstagen utsätter sig själv eller andra för risk genom att inte vara vaccinerad.

– De är ju skyldiga att undvika risken för smitta, så i undantagsfall kan arbetsgivaren behöva omplacera, menar Babovic.

ALEKSALUNDBERG

Ett PCR-test används för att undersöka om du har en pågående infektion med covid-19. Testet undersöker om det finns arvsmassa från virus. Källa: Aleris

BOKANMÄLAN

Rachel Mohlins romandebut överraskar

DET FINNS MINNEN som inger rysningar av obehag att tänka på. Minnet av dungen utanför Hemseryd är ett sådant för Adina Walfridsson. Hon får kalla kårar, allra helst när det kopplas ihop med datumet den 7 december.

Adina är huvudperson i Rachel Mohlins romandebut, som heter just *Dungen*; en hemsökt plats med snårig skog i närheten av där Adina växte upp i Småland. Fast egentligen "en sketen skogsfläck" som Adinas mamma säger. Men den insikten, liksom att livets frihet är banne mig det finaste Gud gett oss kommer det ta decennier för Adina att komma fram till.

Romanen börjar i vår tid, tre decennier efter den sjunde december. Adina är nu en mogen kvinna i Vasastan i Stockholm som säljer sina tjänster som talarcoach åt klienter som "vill göra succé med tal till sina respektive, jubilarer, avgående styrelseordföranden...". Inte så sällan har hon

dessutom sex med sina klienter efter att ha coachat dem verbalt. Adina gillar sex.

På ytan är hon en driftig och bejakande kvinna. Men under ytan finns aggressioner, sömnproblem och ett komplicerat förhållande till mat. Sidor hon försöker tackla genom att dels besöka boxningsklubben snett över gatan där hon bor, dels gå i KBT-terapi.

MEN DET ÄR FÖRST när Malin, bästa kompis från Hemseryd, ringer på dörren som den verkliga terapin börjar. I växelvisa kapitel från då- och nutid (med betoning på det förstnämnda) närmar vi oss Adinas smärtpunkt, och den sjunde december. Här spökar inte minst religionen – Adina växer upp i det småländska bibelbältet – med social instängdhet och gammaldags moral.

Det som börjar som en samtidsskildring med satiriska undertoner skiftar

sedan tonläge och perspektiv när Malin dyker upp. Utan att avslöja för mycket så börjar en nedstigning i det förflutna, ett forskande i det förgångna. Adinas nystande och grävande efter smärtpunkten tar henne långt längre än vad KBT-terapeuten lyckats bända upp; och allt kokar ned till datumet den sjunde december. Till vilket det när boken börjar är exakt elva timmar kvar, "innan den där dagen, årsdagen, infaller... och jag vet inte hur det ska gå".

Så småningom får vi veta. Rachel Mohlins roman överraskar. Efter den småskruvade öppningen, som invagar läsaren i tron om att läsa ännu en småputtrig samtidsskildring som skrapar på ytan, så vågar hon växla spår och fördjupa porträttet av Adina Walfridsson. Och fångar samtidigt bilden av ett förgånget Sverige som inte ligger alls långt bakom oss.

GERT LUNDSTEDT

Ska jag miljöanpassa turnén och ersätta skådespelarna med hologram?

MIN SENASTE PJÄS hade premiär på Théâtre Gennevilliers i Paris förra hösten och hann bara spela två veckor innan pandemin tvingade de franska teatrarne att stänga ner under sex månader. Efter en lång väntan ska pjäsen nu få leva vidare med turné i Frankrike och gästspel på festivaler i Tyskland, Italien och Österrike. Ensemblen, teamet och jag själv är lyckliga över att äntligen få resa och möta en internationell publik.

Men det borde vi inte vara. I alla fall inte om man ska lyssna på Ant Hampton, som är en brittisk regissör med bas i Belgien. Efter årtal av turnerande med produktioner på festivaler världen runt har han insett att det inte är hållbart för miljön med alla resor och nu bestämt sig för att sluta turnera. Men hur ska teater kunna ha ett internationellt liv om vi inte låter produktionerna resa, undrar jag när vi äter middag i Paris, dit han tagit sig med tåg. Teater är inte som film där det räcker med att skicka en datafil till festivalerna och på sin höjd åka som ensam regissör för att presentera filmen, eller till och med stanna hemma och göra publiksamtalet på Zoom. Teater kräver transport av scenografi, teknik och många människor som reser med. Men Ant tycker att både teatrar, festivaler och konstnärer måste tänka om.

Visst, jag förstår att alla måste dra sitt strå till stacken men jag kan ändå inte låta bli att känna en viss irritation över att just den turnerande scenkonsten ska springa först i ledet. Till och med The National Theatre i London, som satsat stort för att minska sin klimatpåverkan med egna solceller på taket, har sagt att just resandet är svårt att tumma på. I deras miljömanifest står det att de försöker minska resorna men att det inte går ihop med deras

uppdrag att både tillhandahålla teater på turné till hela Storbritannien och samtidigt ta emot internationella gästspel. De skriver att det är flygindustrin som måste utveckla nya bränslen och att tågförbindelserna i Europa behöver förbättras innan teatrarne kan göra något åt saken.

Men Ant Hampton har en annan idé. Under pandemin samlade han en grupp konstnärer från olika länder som på distans utvecklat alternativ för den turnerande scenkonsten. Projektet har fått namnet *Showing without going* och är en slags informationsbank med exempel på konstnärliga projekt som ska kunna presenteras på distans. Allt ifrån pjäser på videolänk till skådespelare som ersätts med digitala hologram.

Projektet har nu blivit en festival som i höst presenteras på Théâtre Vidy-Lausanne i Schweiz, med föreställningar från bland andra brittiska regissören Katie Mitchell och franske koreografen Jérôme Bel. Ants eget bidrag är en pjäs där lokala skådespelare ska göra hans föreställning utan att repetera. De följer manus och regianvisningar med hjälp av videoskärmar som hänger ovanför publiken. På det sättet behöver ingen resa men verket kan ändå presenteras.

Jag funderar på om jag själv borde miljöanpassa den kommande turnén och ersätta skådespelarna med hologram eller rent av låta publiken läsa texten själva. Men efter en stunds övervägande bestämmer jag mig för att låta bli.

MARCUS LINDEEN

REGISSÖR OCH MANUSFÖRFATTARE

Vi tycker att det är viktigt att du känner dig trygg när du letar nytt jobb!

Vi försäkrar det mesta - hem, bil, båt och djur. Inte för att vi förväntar oss att det ska hända något, utan för att ha råd om något händer.

Av samma anledning är det viktigt att du försäkrar din inkomst; inte för att du förväntar dig att bli arbetslös, utan för att du ska ha råd att vara mellan två arbeten.

Vi kan din bransch

För dig som är kulturarbetare kan försäkringen kanske upplevas som extra komplicerad. Vi på Unionens a-kassa kan din bransch och hjälper dig att förstå regelverket.

Det kostar 140 kronor per månad att vara med och det är lätt att bli medlem

Skicka in en ansökan om medlemskap för att bli medlem. Det gör du enklast genom att klicka på Bli medlem på vår hemsida.

Gå med idag!

För att ha rätt till inkomstbaserad ersättning måste du bland annat ha varit medlem i tolv månader. Därför är det viktigt att du försäkrar din inkomst i god tid.

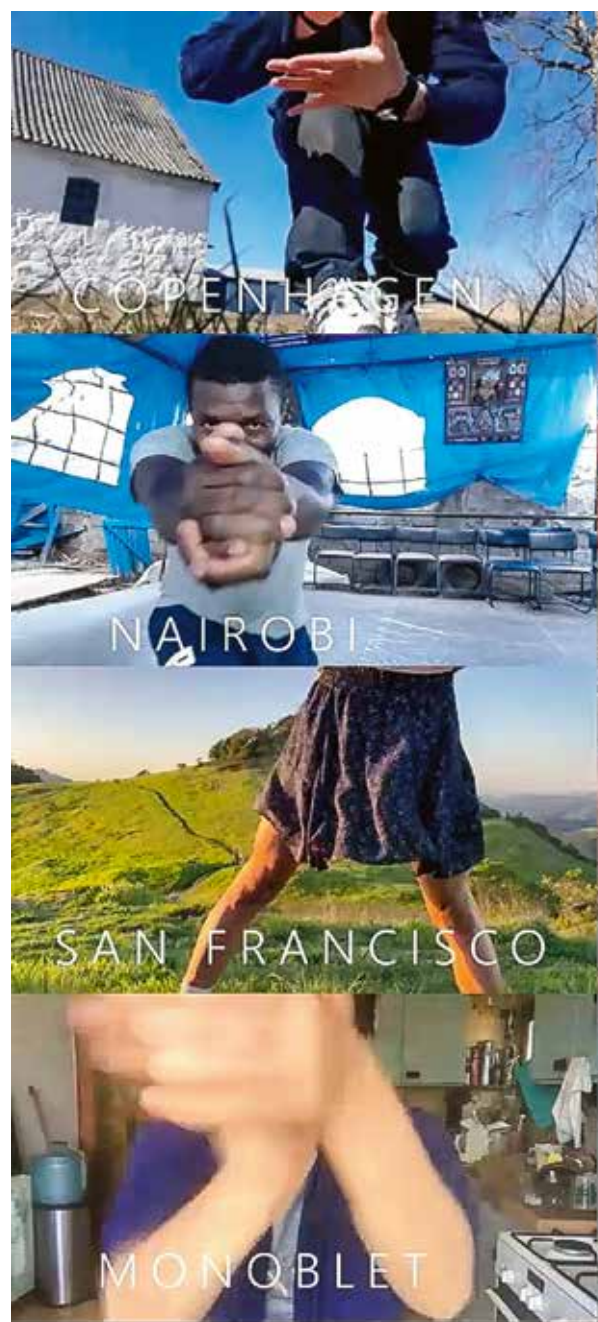
unionen
A-KASSAN

Du hittar mer information om a-kassa och kulturarbete på vår hemsida unionensakassa.se/kulturarbete. Har du frågor kan du skicka ett meddelande på Mina Sidor. Du kan också ringa oss på 0770-77 77 88.

Annas filmer om dansare under lockdown prisas

När pandemin stoppade koreografen och dansaren Anna Holter från att jobba föddes idén att koreografera digitalt.

*Resultatet blev sju kortfilmer, **Moving Isolation**, som skildrar dansarens vardag under den påtvingade nedstängningen.*

Anna Holter.

I **MOVING ISOLATION** får allt från bebisar till sviktande golv höras och bli en del av verket. Med sitt konstprojekt vill Anna Holter ta fasta på kontrasten mellan rörelse och isolering, när många dansare som annars jobbar världen över nu plötsligt blev fast i sina hem.

Nyligen vann det flerfaldigt nominerade verket pris på en kortfilmsfestival i England och har dessutom hunnit visas på filmfestivaler i såväl New York som nu senast på Pragbiennalen.

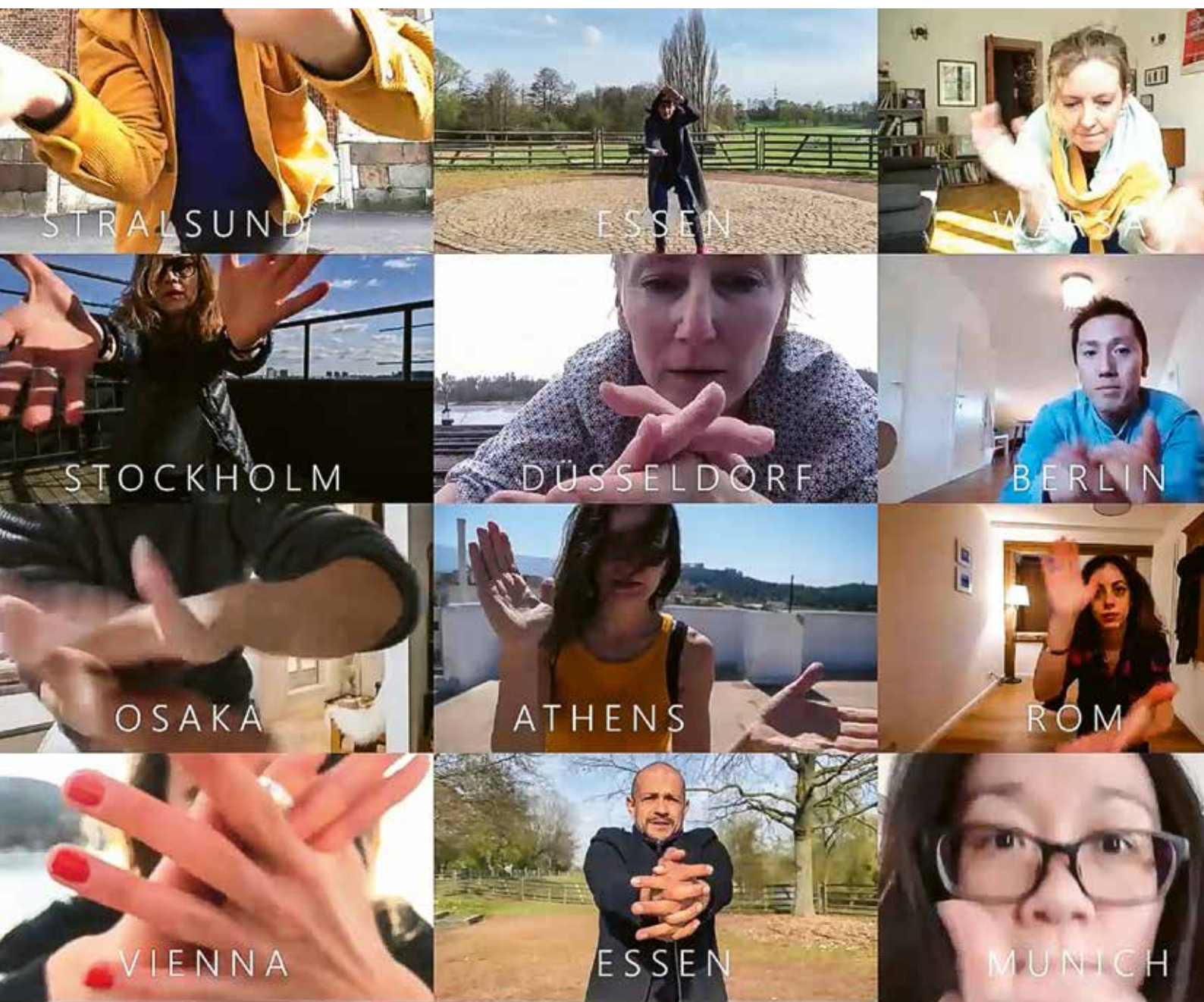
– Det var helt fantastiskt att få se filmerna på stor duk över hela staden, från torg till museum, berättar en upprymd Anna Holter på språng till München, sin andra hemstad som hon kallar den, och där hon jobbade i 18 år.

Anna Holter är glad att filmerna faktiskt fungerade så bra att dra upp på storskärm, utan att förlora i bildkvalitet.

– Vi är ju inga filmmäniskor och hade ingen proffsutrustning, utan vi bara körde med Zoom. Först senare började vi filma med våra egna mobiler och andra kameror, berättar hon om filmprocessen.

Nu när publikrestriktionerna har lättat börjar jobben så smått droppa in igen, både för Anna Holter själv och de dansare hon jobbade med i projektet. När hon nu gör den sista och åttonde delen är det därför inte lika lätt att få ihop gänget igen.

Annat var det alltså förra våren, när idén föddes vid köksbordet hemma i lägenheten och Anna Holter ringde runt till sina

Medverkande i *Moving Isolation* från vänster: Rad 1: Ruth Rebekka Hansen, Bernardo San Rafael, Elisa Marshall, Iza Szosta. Rad 2: Alacoque Ntome, Anna Holter, Karen Bøffer, Hayato Yamaguchi. Rad 3: Carolina Czechowska, Yuta Hamagushi, Phaedra Pisimisi, Francesca Perrucci. Rad 4: Chiharu Mamiya, Bernadette Leitner, Darwin Diaz och Makoto Sakurai.

danskontakter världen över. Alla tackade ja, som en konsekvens av olika grader av lockdown.

Ändå saknade hon till en början finansiering och kunde inte erbjuda dansarna några arvoden. Det kom senare, efter ett par tre filmer som hon först spelade in direkt via Zoom-programmet. Först hösten 2020 fick Anna Holter ett större belopp, av Goetheinstitutet, och sedan också Kulturrådets krisbidrag två gånger.

– Man brukar ju söka projektbidrag inför något som ska göras, men här handlade det ju om ett projekt som skulle dokumentera nuet. Dessutom pluggade jag parallellt på SKH, Stockholms konstnärliga högskola, och trodde först att jag inte fick söka de första krisstipendier som först som utlystes av exempelvis Konstnärsnämnden.

Som initiativtagare till *Moving Isolation* har Anna Holter inte

bara jagat finansiering, utan även klippt filmerna i detta lågbudgetprojekt. Och såklart, varit koreograf.

MEN HUR KOREOGRAFERAR man då digitalt? Vad går förlorat och vad kan istället vara en konstnärlig vinst? Det har varit en het diskussion på tidningarnas kultursidor under pandemin.

Anna Holter säger att det var en fördel att hon redan hade undervisat via Zoom, i scenisk rörelse på Operahögskolan i Stockholm. Ändå kände hon en stor frustration i början av arbetet med *Moving Isolation*.

– Normalt, på en scen, jobbar vi i många veckor på ett tema, en känsla eller en rytm. Nu var vi tvungna att göra det enkelt för oss. Dels för att alla dansare skulle uppfatta allt bakom sina skärmar, dels för att det var brist på tid.

Phaedra Pisimisi i Athen.

Anna Holter beskriver hur även olika tidszoner kunde ställa till det faktum att hon ville att alla skulle ses samtidigt. Därtill sådant som strulande wi-fi.

Styrkan i det digitala tycker hon annars är möjligheten att via kameran kunna zooma in, komma nära dansarna – intill minsta flås och svettpärla. Därtill att kunna jobba med en stor och namnkunnig ensemble (här upp till 18 dansare) världen över, från Nairobi till Tokyo, något som aldrig hade varit ekonomiskt möjligt på plats, givet sådant som rese- och hotellkostnader.

Med filmerna fick hon också möjlighet att klippa materialet som hon ville, därtill få med bakom kulisserna-material.

– Där finns exempelvis en dansare som gick runt och visslade innan vi började för dagen, men när kameran redan var på. Det fick vara kvar för det var så fint.

Men de tekniska verktygen är inte det intressanta för Anna Holter. För henne är de bara ett medel för att förmedla det hon vill gestalta, oavsett plattform.

– I filmerna vill jag skildra det djupt mänskliga. Jag hoppas att kärleken till dansen och skapandet når fram genom kameran för

de här konstnärerna är så vackra personligheter och människor, tillägger hon om de medverkande dansarna som har erfarenhet inom många olika dansfält, från musikalerna till streetdance och klassiskt.

UTAN EN DIGITAL produktion hade Anna Holter inte heller kunnat nå ut så snabbt och så brett. Vissa filmer har setts av 10 000 besökare – på festivaler, via sociala medier och institutioner – och det händer att hon får mejl från personer hon inte känner som har sett någon av dem på andra sidan jorden.

En viss konstnärlig frustration kunde Anna Holter däremot uppleva med en begränsad budget som innebar att hon inte tyckte att hon kunde begära för mycket tid av dansarna. Därmed kunde hon inte heller alltid fördjupa vissa konstnärliga processer.

– Och såklart, att inte få ses på riktigt. Att få gå in i en studio och arbeta intensivt för att sedan hänga tillsammans lite efteråt, tillägger hon.

Det går heller inte att göra en pas de deux eller en trio digitalt i isolering, konstaterar hon krasst. En annan utmaning för fram-

Ovan: Alacoque Ntome från Nairobi. Till höger: Elisa Marschall från Essen. Nedan: Chiharu Mamiya från Mongoliet.

Foton: Annaholter+company

tiden är betalningsmodellen för digitalt material. Vi talar om svårigheten att ta betalt av tittarna – och risken med att dumpa marknaden när material läggs ut gratis på nätet.

Anna Holter ser *Moving Isolation* som ett komplement till sin ordinarie dansverksamhet, men är öppen för att fortsätta jobba med liknande projekt som hon framöver tänker kan fungera som ett digitalt fönster, i syfte att väcka nyfikenhet och därmed dra in publik till de fysiska produktionerna på en verklig scen.

– Jag tror att man kan vinna mycket på att bjuda lite på sig själv, till en viss grad och i form av digitala smakprov. Kanske leder det till att någon lägger ditt namn på minnet och blir nyfiken, för att sen köpa en biljett till en föreställning.

– Men återigen, drivkraften för det här projektet var det humanitära. Att vi kunde mötas igen, mot alla odds mitt i pandemin. När jag sedan kunde betala hela kompaniet blev det en professionell budget.

– Jag hoppas och tror att pandemin och restriktionerna lärt oss något och fått oss att tänka efter, även beslutsfattare.

YLVALAGERCRANTZ SPINDLER

Moving Isolation har nominerats till flera filmpriser och vann nyligen pris på The Feel Good Short Film Festival i England. Filmen visades på The New York Independent Festival samt under Pragbiennalen i september.

Medverkande koreografer och dansare (i urval): Bernadette Leitner, Bernardo San Rafael, Carolina Czechowska, Chiharu Mamiya, Darwin Diaz, Elisa Marschall, Francesca Perrucci, Hayato Yamaguchi, Hu-Han Hu, Iza Szostak, Karen Böber, Makoto Sakorai, Paula Helander, Phaedra Pisimisi, Ruth, Rebekka Hansen, Yuta Hamagushi, Anna Holter.

Klippning: Toni Martin Dobrzanski och Anna Holter,

Musik: Toni Martin Dobrzanski, Christian Heiss, Michael Heilrath.

Anna Holter

Arbetar som: Koreograf och dansare. 2001 grundar hon sitt eget kompani, Anna Holter + Company. Hon undervisar också i dans, nu på Operahögskolan i Stockholm.

Bakgrund: I 18 år bodde och verkade hon i Tyskland och internationellt har hon som koreograf exempelvis arbetat på Teatro alla Scala och Salzburger Festspiele. Som dansare exempelvis på Theater Basel och Queen Elizabeth Hall London.

På gång: Ska jobba på Schauburg München – Theater für junges Publikum, med *Eisbach* – en föreställning som sköts upp på grund av pandemin. Premiär i april 2022 istället.

Aktuell med: Föreställningen *Kohlhaas* som har nypremiär på Teater Giljotin. Föreställningen lades ner då publikrestriktionerna gick ner till åtta personer, men återupptas den 20 november. Senare i höst går Anna en kurs i filmklippning på SKH.

Frida vill göra skillnad genom facket

Musikalartisten Frida Modén Treichl har upprörts av orättvisor så länge hon kan minnas. Hon kanaliserar ilskan genom att försöka göra skillnad på facklig nivå.

– Ingenting händer om vi inte driver frågorna i våra yrkesavdelningar, menar Frida som är nytillträdd ordförande i musikalartistavdelningen.

DET BUBBLAR AV FÖRÄNDRINGSLUSTA i Scen & Films musikalartistavdelning och en av krafterna är nytillträdda ordföranden Frida Modén Treichl. Hon har tidigare suttit i avdelningsstyrelsen som ledamot och är en av initiativtagarna till den feministiska arbetsgruppen SPARQ, som vill motverka orättvisor mellan manliga och kvinnliga utövare. Gruppen har bland annat kartlagt hur mycket scentid som tilldelas män respektive kvinnor på musikalscenerna. Resultatet visar på ett rejält glapp: 68 procent av tiden upptas av män och endast 32 procent av kvinnor.

– Det finns fler kvinnliga musikalartister än manliga, men färre jobb och kvinnorollerna får dessutom mindre scentid, berättar Modén Treichl med eld i rösten.

Orättvisorna har dock blivit något bättre efter metoo-hösten 2017, anser hon.

– Malmöoperan har till exempel satt upp fyra musikaler på raken med stora kvinnliga huvudroller. Men musikaler är ju ofta skrivna med fler män än kvinnor i rollistorna, så det är inte alltid en garanti för jämställdhet. Men jag märker att teaternas intresserar sig alltmer för att hitta nya musikaler.

Frida Modén Treichl upprördes över orättvisor redan under grundskoletiden och engagerade sig då i elevrådet, där hon projektledde nattlig innebandy och var med i arbetet med att anställa ny rektor. På frågan varför hon idag arbetar fackligt uppger hon att ingenting skulle hända om inte utövarna själva aktiverade sig.

– Vår bransch har få fasta anställningar, ändå behöver vi konkurrera med orkestermusikerna i Musikalliansen. Därför vill vi att Musikalliansen ska utöka platserna för musikalartister eller låta oss gå över till Teateralliansen. Fler fasta anställningar måste till och kontrakten bli längre. Den negativa löneutvecklingen ska också motverkas.

Hur hittar du tiden till att vara fackligt engagerad?

– Jag har inga barn ännu, säger Modén Treichl och brister ut i skratt. Nej men, det är min adhd, jag har mycket energi. Det är därför jag bränner ut mig också, jag bara kör och har fått jobba på att delegera mer. Just nu spelar jag bara tre föreställningar i veckan, så det finns tid att fixa och dona. Vi är ju flera som driver och kan fördela arbetet sinsemellan. När jag inte jobbar gör jag

yoga, mediterar, pratar med min psykolog, min kinesolog, min naprapat och logoped.

DET FINNS EN LEKFULL bestämdhet i Frida Modén Treichls röst och en glädje anas lätt i resonemangen när hon redogör för avdelningens arbete. Under hösten finns ett flertal aktiviteter och frågor på agendan.

– Förutom arbetet med SPARQ ska vi ha ett seminarium där en lathund presenteras, som handlar om hur gravida utövare bör bemötas. Vi vill också träffa de lokala fackgrupperna på teaternas och sätta praktikfrågan i fokus. Många teaterhus utnyttjar praktikanter för att kunna sätta upp stora musikaler, som de inte skulle ha råd med annars, vilket går ut över yrkesverksamma musikalartister.

Mot slutet av intervjun vill Modén Treichl slå ett slag för att fler ska engagera sig fackligt.

– Det är vi som är facket. Ingenting händer om vi inte driver frågorna i våra yrkesavdelningar. Det finns folk som kan vara arga på förbundet, men kom med då och gör något åt det ni är arga på. Fler behöver engagera sig och förstå hur allt är uppbyggt, slår hon fast.

ALEKSA LUNDBERG

Frida Modén Treichl

Ålder: 36 år.

Bor: Björkhamnen, Stockholm.

Familj: Fästman Sofia.

Gör: Musikalartist, ordförande för musikalartistavdelningen i fackförbundet Scen & Film.

Aktuell: Som Maria i *Sound of music* på Malmö Opera.

På gång i avdelningen: Seminarium om hur gravida musikalartister ska bemötas den 6/12, medlemsmöte under hösten, SPARQ:s löpande arbete.

Instagram: @Fridamodentreichl

NYA KURSER

**MOD, KOMMUNIKATION
OCH PRESENTATION MED
IMOR HERMANN**

Att som yrkesverksam, ofta frilansande, skådespelare, presentera sig själv och sitt kunnande handlar ofta om mod. Att ha modet att summera ett ibland långt yrkesliv på några få minuter.

**WORKSHOP I CHUBBUCK-TEKNIKEN
MED ELISABET SEVHOLT**

Chubbuck-tekniken är ett 12-stegssystem som bygger på Stanislavskij samt psykologi och antropologi. Syftet med kursen är att under tre dagar arbeta enligt Chubbuck-tekniken med en scen från en film, tv-serie eller teaterpjäs tillsammans med en scenpartner.

Kulturakademin är en resurs för kompetensutveckling inom Scenkonst, Audiovisuella medier, Musik och Bild & Form. Kulturakademin bidrar till utökad kunskap och kompetens genom riktade och innovativa insatser för att möta branschernas kompetensbehov.

SÖK VÅRA AKTIVITETER PÅ KULTURAKADEMIN.COM

**STRESS OCH OROSHANTERING
(SJÄLVSTUDIER)**

Syftet med kursen är att du som individ skall få tillgång till mer forskningsbaserad kunskap om stress och oro och hur detta kan påverka dig både fysiskt och psykiskt. Därutöver ger den dig tips på en rad olika verktyg och strategier för att hantera de känslor och tankar som många gånger följer med stress och oro.

PLATSCHEFSUTBILDNING

Behovet av platschefer ökar ständigt och efterfrågan är stor i filmbranschen. Målet med kursen är att du som tidigare haft en assistentfunktion inom platsavdelningen och är intresserad av att ta ett steg vidare ska kunna göra det genom denna kurs.

På K-play hittar du Masterclasses
samt fördjupande Web och Podcasts.

VÄSTMANLANDSREGIONEN
GÖTALANDSREGIONEN

**SCENKONST
BIENNALEN****7 - 12 JUNI
VÄSTERÅS****PROGRAMFÖRSLAG TILL
SCENKONSTBIENNALEN 2022!**

Biennalen består av en stor mängd olika seminarier, samtal, mingel och workshops som initieras och arrangeras av Scensveriges medlemmar.

Vill du och verksamheten du företräder hålla i en programpunkt? Anmäl förslag via formuläret på vår hemsida. Scensveriges programgrupp kommer att gå igenom alla förslag och skapa ett så brett och angeläget program som möjligt. Vi kommer att återkoppla till alla som inkommit med programförslag.

Sista dagen för att skicka in programförslag är 14 januari 2022.

Mer information samt anmälningsformulär på scensverige.se

STOCKHOLM UNIVERSITY OF THE ARTS | STOCKHOLMS KONSTNÄRLIGA HÖGSKOLA

Ansökningsperiod 1 december-17 januari

Utbildningsstart hösterminen 2022

Ansök på uniarts.se

KANDIDATPROGRAM

- Dans
- Danspedagogik
- Film & media:
filmfoto, animation, design, koncept, filmmanus, projektledning, filmljuddesign, filmklippning, filmregi, dokumentärregi, radio
- Operasång
- Skådespeleri
- Ämneslärarprogrammet i dans (5-årigt program)

MAGISTER- OCH MASTERPROGRAM

- Operarepetitör (magister)
- Operasång (magister)
- Samtida cirkuspraktiker (master)
- Koreografi (master)
- Animation, film (master)
- Art of Impact, film (master)
- Radio (master)

Förbundsnytt

Bland franska bönder (och annat jag fann på Hôtel Cheillon)

Det är dags att söka Scen & Films boendestipendium till Grez-sur-Loing för maj 2022. Läs mer i annonsen härintill. Ansök senast 15 november.

Årets majstipendiat var Felicia Löwerdahl. Här kan du läsa en del av hennes rapport från vistelsen.

Att komma till Grez-sur-Loing i början av maj var att komma till en slumrande lantby i slutet av en lockdown. Fördragna gardiner, en igenbommad lokalrestaurang, folk-tomma gator och höga, stängda träportar mellan husen sa mig att den var obebodd.

Det hade inte varit självklart att åka. Restriktionerna svängde både snabbt och ofta, så när jag några veckor innan avgång fick mina biljetter avbokade för andra gången, och fortfarande inte lyckats få klarhet i om det skulle finnas någonstans att köpa mat, var jag påväg att kasta in handduken. Men så fick jag kontakt med en annan stipendiat från Sverige, och sida vid sida bestämde vi oss för åka. Det kändes som vi var på äventyr när franska landsbygden susade förbi utanför rutan, och uppfylld av mitt nyfunna mod föreställde jag mig hur vi var hemliga agenter på viktigt uppdrag. Att jag packat ner ett kilo havregryn i väskan – för säkerhets skull bara – höll jag för mig själv.

Folk måste ha flytt restriktionerna, resonerade jag när vi kom till Grez, och tänkte på en fransos jag träffat i Malmö några veckor tidigare. Han hade åkt till Sverige i protest mot franska regeringens godtyckliga pandemiåtgärder; stängda museum men öppna kyrkor, reseförbud till grannbyn men inte till grannlandet, lockdown ena dagen, total frihet nästa. Så munskydd överallt. Annars kommer polisen.

Jag förstod hans frustration. Mina egna åtgärder för att få resa till Frankrike hade känts en smula oklara och faktiskt lite överflödiga. Negativt PCR-test absolut, men när jag kvällen innan avgång satt hemma och signerade det ena dokumentet efter det andra undrade jag för vems skull det egentligen var. Om det gjorde någon skillnad att jag med min namnteckning svor att jag inte varit i kontakt med smitta, eller i närtid haft någon av de många listade symptomen.

Men det är klart, inget säger ju handlingskraft som en bunt obligatoriska dokument med logga. Att jag aldrig faktiskt behövde visa ett enda av dem är väl en bagatell i sammanhanget.

Så att invånarna bytt Grez mot något annat var slutsatsen jag drog, och vände jag mig till omgivningarna i stället.

Jag tog långa skogspromenader och cyklade längs Loing-kanalen med munskyddet plikttröget över halva ansiktet. Åtminstone första dagarna, sedan vandrade det ner till hakan för att slutligen hamna lätt-tillgängligt runt handleden. Om polisen skulle komma paddlande i en kajak.

En ensam ståtlig svan blev grannen jag mötte på morgonrundan runt dammen, en majestätisk kolsvart katt blev mitt kaffesällskap i trädgården och för underhållningen stod svalorna, vars bon pryddes praktiskt taget varje fönster på Hôtel Cheillon. I Frankrike är svalbona skyddade i lag, och när de kvicka små kropparna susade förbi alldeles nära trivdes jag i känslan av att de var ställets rättmätiga hyresgäster. Att vi andra var högst tillfälliga.

Läs hela rapporten på www.scenochfilm.se

Årets digitala yrkesavdelningskonferens

I mitten av oktober hölls Scen & Films årliga yrkesavdelningskonferens digitalt. Förtroendevalda från förbundets 15 yrkesavdelningar samlades, och delade med sig av hur arbetet fungerat under pandemin och vad fokus ligger på nu.

En stor del av mötet handlade om förbundets riksstämman som äger rum på Vår Gård 3-5 juni, och som ska besluta om förbundets verksamhet de kommande fyra åren, samt välja en ny förbundsstyrelse.

Under yrkesavdelningskonferensen gjordes också ett fyllnadsval till valberedningen; skådespelaren Joel Torstensson.

Uppföljande enkät om sexuella trakasserier och arbetsmiljö

Senare i höst kommer en uppföljande enkät om sexuella trakasserier att skickas ut till alla medlemmar i Scen & Film. Enkätens syfte är att undersöka om det skett några förändringar sedan 2017 kring förekomsten av sexuella trakasserier eller annan kränkande särbehandling i branschen.

I november 2017 beslutade Scen & Film och Svensk Scenkonst att tillsätta en kommission mot trakasserier och att genomföra en enkätundersökning bland sina medlemmar för att undersöka förekomsten av sexuella trakasserier. Enkätundersökningen genomfördes av Kantar Sifo mellan december 2017 och februari 2018.

Fyra år har nu gått och parterna har under denna tid arbetat strukturerat för att förändra attityder och beteenden inom branschen genom projektet Hållbar och Inkluderande arbetsmiljö.

En partsgemensam manifestation mot sexuella trakasserier

Delta i vårt livesända webinarium måndag 8 november kl. 14.00 – 15.30. Länk hittar du på webbplatsen scenochfilm.se

Scen & Film och Svensk scenkonst bjuder in till ett digitalt event med samtal om hur vi gemensamt arbetat med frågan sedan hösten 2017 och hur vi ska arbeta framåt.

Den här dagen presenterar vi handledningar för att få fram bemötandekoder och riktlinjer för intima scener som Scen & Film och Svensk scenkonst gemensamt har arbetat fram.

Medverkar gör Simon Norrthon, ordförande, Scen & Film, Birgitta Svendén, vd, Kungliga Operan, Julia Reinhard, jurist/ombudsman, Scen & Film och Maria Grundtman, förhandlingschef, Svensk scenkonst. Moderator är Pernilla Glaser.

Fackförbundet Scen & Film

Förbundsstyrelsen

Verkställande utskott: Simon Norrthon (skådespelare) ordförande, Christina Olofson (filmregissör), vice ordförande, Måns Clausen (skådespelare), Minna Krook (koreograf), Thomas Nording (scen tekniker).

Övriga ledamöter: Mary-Anne Buyondo (skraddare), Tove Dahlberg (operasångare), Robert Forsman (säkerhetschef), Andrzej Glosniak (dansare), Therese Hörnqvist (producent), Zofi Lagerman (scenograf), Martyna Lisowska (musikartist), Aleksa Lundberg (skådespelare),

Scen och Films kansli:

Besöksadress: Kaplansbacken 2A
Postadress: Box 127 10, 112 94 Stockholm.
Telefon: 08-441 13 00
Öppettider: Vardagar: 9.00–16.30

E-post: info@scenochfilm.se
Hemsida: www.scenochfilm.se
facebook.com/scenochfilm
twitter.com/scenochfilm
instagram.com/scenochfilm

Förbundsnytt

På de här sidorna kan du läsa om vad som är på gång inom förbundet. Har du tips för sidorna mejla ase.axberg@scenochfilm.se

ANSÖK OM BOENDESTIPENDIUM I GREZ-SUR-LOING

Fackförbundet Scen & Film och Rättighetsbolaget delar två gånger om året ut ett stipendium som innebär boende på Hôtel Cheillon i Grez-sur-Loing + ett resestipendium.

Grez-sur-Loing är en liten by som ligger ett par timmar utanför Paris i Frankrike. Flera svenska konstnärer har genom åren bott på Hôtel Cheillon, som ägs av Grez-stiftelsen.

Stipendiet kan sökas av en medlem i Fackförbundet Scen & Film som är upphovsperson eller utövar. Du kan nu söka för vistelse i maj 2022.

Ansök om stipendiet genom att logga in under Mina Sidor på www.scenochfilm.se

Ansök senast den 15 november 2021.

SÖK STIPENDIUM FÖR MEDVERKAN I ÖPPET ARKIV

Scen & Film utlyser 30 stipendier à 20 000 kr till utövande konstnärer och upphovspersoner. Även andra konstnärliga yrken, såsom klippare, maskörer och barnskådespelare kan söka.

Stipendiets ändamål ska främst gå till konstnärlig fördjupning i form av resebidrag, projektbidrag eller kompetensutveckling.

Stipendierna kan enbart sökas av de som har medverkat i eller arbetat med tv-program som fanns på SVT:s sida Öppet Arkiv under åren 2013, 2014 eller 2015.

På Scen & Films webbplats finns en förteckning över vilka program som är aktuella.

Stipendierna grundas på upphovsrättsersättningar som inte varit möjliga att fördela individuellt.

Ansök på www.scenochfilm.se/oppetarkiv senast den 15 december 2021.

Ansökan ska innehålla en beskrivning av vad du planerar att använda stipendiet till.

Kalendarium

- 8 nov **Manifestation mot sexuella trakasserier**
Ett livesant webinarium med samtal om hur vi partgemensamt har arbetat för att skapa trygga och jämställda arbetsplatser sedan hösten 2017 och hur vi ska arbeta framåt. (Scen & Film och Svensk scenkonst)
- 9 nov **Konstnärsnämndens utlysningar höst 2021**
Sista ansökningsdagen för Resebidrag och Internationellt utbyte. (Konstnärsnämnden)
- 10 nov **Daglig träning - MIM**
Med syfte att underhålla, utveckla och spetsa din kunskap praktiskt fysiskt bjuder TeaterAlliansen in till mim-träning varje onsdagsmorgon fram till den 8 december. (TeaterAlliansen)
- 10 nov **Stockholms film festival**
Scen & Film deltar under Industry Days den 16-18 november. Festivalen fortgår till den 21 november.
- 15 nov **Förbundsstyrelsemöte**
(Scen & Film)
- 18 nov **Din frilansekonomi**
En kurs som vänder sig både till dig som arbetar på tjänst och genom firma/bolag där du får tips kring skatt och pension. (Dansalliansen)
- 22 nov **Mod, kommunikation och presentation**
En kurs som ger dig verktyg för att på rätt sätt kommunicera och presentera ditt kunnande och konstnärskap för en presumtiv arbetsgivare. (Kulturakademin)
- 26 nov **Möte med castare**
Ett seminarium där du får möta tre Casting Directors. Målet är att du som skådespelare får veta hur du bäst förbereder dig inför en audition eller provfilmning. (Kulturakademin)
- 29 nov **Arbetsmiljö för scenkonsten**
– utbildning i Göteborg. För dig som i ditt arbete behöver kunskap om arbetsmiljöfrågor och förståelse för hur samverkan mellan arbetsgivare, skyddsombud och övriga anställda fungerar. (Teater- och Musikområdets arbetsmiljöråd)
- 8 dec **Workshop i Chubbuck-tekniken**
En kurs där du under tre dagar arbetar enligt Chubbuck-tekniken med en scen från en film, tv-serie eller teaterpjäs tillsammans med en scenpartner. (Kulturakademin)
- 8 dec **Sånggestaltning avancerad nivå**
En kurs för skådespelare, dansare och musiker som erbjuder dig möjlighet att ta din vokala och musikaliska potential ytterligare en nivå genom att utmana dig själv. (TeaterAlliansen)
- 13 dec **Förbundsstyrelsemöte**
(Scen & Film)

Fackförbundet Scen & Film presenterar stolt en av sina nya medlemmar

Välkommen Ann-Kristin Jones!

Jenny Blad

Vad fick dig att gå med i fackförbundet Scen & Film?

– Tyckte att det var dags efter många år i branschen, och speciellt nu efter en läskig och turbulent tid.

Varför är facket viktigt?

– Att vi kan stå enade som yrkesgrupp, påverka viktiga frågor och stötta varandra.

Namn: Ann-Kristin Jones

Ålder: 46 år

Yrke: Operasångerska

Gör just nu: Repar Wagners *Ragnarök* på Göteborgsoperan.

Tidigare jobb: Har haft lycka att alltid få jobba med musik.

Favoritslogan, favoritsysselsättning: Picassos ord inspirerar mig:

"Learn the rules like a pro so you can break them like an artist."

Älskar mitt jobb, älskar att jag alltid kan utveckla mig, sträcka mig, lära mig. Och det att man förbereder sig så mycket för att sen i stunden, i sekunden, sträva efter att vara fri och närvarande. Flow!

Nästa film/scenkonstföreställning du ska se: *Vardagsmat* av och med Claes Eriksson på Lorensbergsteatern i Göteborg.

Vad gör du om tio år: Sjunger!!!